

Οδηγός Πηγών για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης και την ευαισθητοποίηση του κοινού και των παιδιών

Πρόσκληση: Erasmus+ 2018 - KA204 - Στρατηγικές Συμπράξεις για την Εκπαίδευση Ενηλίκων
“Co-Happiness: Happy and safe in the community”
 Αριθμός έργου: 2018-1-NL01—KA204-038991

Πνευματικό Προϊόν 5

Οδηγός Πηγών για την για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης και την ευαισθητοποίηση του κοινού και των παιδιών

Πληροφορίες εγγράφου

Επικεφαλής του Π.Π.

ΚΜΟΠ

Συνεισφορά και Αναθεώρηση

Όλοι οι εταίροι

Επίπεδο Διάδοσης

PU	Δημόσιο	X
PP	Περιορίζεται σε άλλους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα (συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών της Επιτροπής)	
RE	Περιορίζεται σε ομάδα που ορίζεται από τους εταίρους του έργου (συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών της Επιτροπής)	
CO	Εμπιστευτικό, μόνο για τους εταίρους του έργου (συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών της Επιτροπής)	

Το έργο Co-Happiness αρ. 2018-1-NL01 — KA204-038991 χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το περιεχόμενο της παρούσας έκθεσης αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων της και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να εκληφθεί ότι απηχεί τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	3
2. Εκπαίδευση Co-Happiness για την πρόληψη και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση	5
2.1. Δομή της εκπαίδευσης	5
2.2. Κύρια σημεία που πρέπει να λάβετε υπόψη κατά την παράδοση της εκπαίδευσης	6
2.3. Σημαντικοί παράγοντες επιτυχίας που πρέπει να επιτευχθούν (τι θέλουμε να μάθουν τα συμμετέχοντα άτομα)	8
2.4. Η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στην εκπαίδευση	11
2.5. Μέθοδοι μεταφοράς και βιωσιμότητας (πώς μπορούμε εμείς/οι οργανισμοί να εκμεταλλευτούμε πλήρως το εκπαιδευτικό πρόγραμμα)	14
2.6. Αξιολόγηση της εκπαίδευσης	16
3. Το παιχνίδι Co-Happiness	24
3.1. Οι κανόνες του παιχνιδιού	24
3.2. Κύρια σημεία που πρέπει να λάβετε υπόψη κατά την εφαρμογή του παιχνιδιού	25
3.3. Παίζοντας το παιχνίδι (οδηγίες βήμα προς βήμα)	27
3.4. Συχνές ερωτήσεις	30
3.5. Μέθοδοι μεταφοράς και βιωσιμότητας	31
Βιωσιμότητα του παιχνιδιού	31
Στρατηγικές Συνεργασίες	31
Στρατηγικές συνδέσεις με άλλες καλές πρακτικές	32
Μέθοδοι εκμετάλλευσης σε επαγγελματικά πλαίσια	32
3.6. Αξιολόγηση της εκπαίδευσης	33
4. Συμπεράσματα	38
5. Παραπομπές	40

1. Εισαγωγή

Η παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση είναι ένα φαινόμενο που πλήττει την Ευρωπαϊκή Περιφέρεια, με πάνω από 55 εκατομμύρια παιδιά να έχουν βιώσει σχετικές εμπειρίες. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, συναισθηματική και σωματική παραμέληση και κακοποίηση, καθώς και σεξουαλική κακοποίηση. Οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειες των προαναφερθεισών μορφών κακοποίησης και παραμέλησης, οι οποίες επηρεάζουν το παιδί σε όλη του τη ζωή, υπογραμμίζουν την ανάγκη πραγματοποίησης παρεμβάσεων όχι μόνο για την καταπολέμηση αλλά και για την πρόληψη του εν λόγω φαινομένου¹.

Όπως αναφέρεται στην Ευρωπαϊκή Έκθεση Προόδου για την Πρόληψη της Παιδικής Κακοποίησης, που εκπονήθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ), οι παράγοντες κινδύνου και οι προστατευτικοί παράγοντες της παιδικής κακοποίησης μπορούν να διαχωριστούν σε παράγοντες ατομικού επιπέδου, παράγοντες που σχετίζονται με τη σχέση του παιδιού με την οικογένεια και τον/την φροντιστή/ρια και παράγοντες κοινωνικού και κοινοτικού επιπέδου. Η πρώτη σειρά παραγόντων κινδύνου αφορά τα ατομικά χαρακτηριστικά των φροντιστών/ριών ή/και των δραστών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, την κατάχρηση αλκοόλ και ουσιών και τις ψυχικές ασθένειες. Σε ό,τι αφορά στους παράγοντες που σχετίζονται με τη σχέση του παιδιού με την οικογένεια και τον/την φροντιστή/ρια, οι ανεπαρκείς γονεϊκές δεξιότητες, η έγκριση της σωματικής τιμωρίας από τους γονείς, η έλλειψη συνοχής και η δυσλειτουργία της οικογένειας, το οικονομικό στρες, η συντροφική βία και το να είσαι παιδί μη προγραμματισμένης εγκυμοσύνης μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο κακομεταχείρισης. Από την άλλη πλευρά, οι ισχυροί οικογενειακοί δεσμοί, η ψυχική ανθεκτικότητα των γονέων, οι ισχυρές κοινωνικές σχέσεις και η υποστήριξη, καθώς και οι γνώσεις σχετικά με την γονική μέριμνα και την ανάπτυξη του παιδιού μπορούν να λειτουργήσουν ως προστατευτικοί παράγοντες όσον αφορά την πρόληψη του φαινομένου. Εκτός από τον στενό κύκλο του παιδιού και τα ατομικά χαρακτηριστικά των εμπλεκόμενων μερών, η κοινότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, τόσο στην αύξηση του κινδύνου κακοποίησης ενός παιδιού, όσο και στη μείωση αυτής της πιθανότητας. Συγκεκριμένα, κοινότητες που χαρακτηρίζονται, για παράδειγμα, από φτωχό κοινωνικό κεφάλαιο μπορούν να ενισχύσουν την πιθανότητα παιδικής κακοποίησης, ενώ τα ισχυρά κοινωνικά δίκτυα μπορούν να επιφέρουν το αντίθετο αποτέλεσμα. Η ανισότητα των φύλων και η έλλειψη υπηρεσιών για κακοποιημένα παιδιά και τις οικογένειές τους μπορούν να έχουν εξίσου αρνητικό αντίκτυπο και να αυξήσουν την πιθανότητα κακομεταχείρισης, ενώ οι αξίες της ισότητας και τα οργανωμένα συστήματα πρόληψης μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και την καταπολέμηση του φαινομένου².

Η πρόληψη της παιδικής κακοποίησης θα πρέπει να εμπλέκει επαγγελματίες από τους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, της δικαιοσύνης, της πρόνοιας, της εργασίας, του εμπορίου και της

¹ Sethi, Yon, Parekh, Anderson, Huber, Rakovac and Meinck, *European status report on preventing child maltreatment, 2018*.

² ό.π.

κοινωνίας των πολιτών. Τα προγράμματα πρόληψης θα πρέπει να περιλαμβάνουν την καταπολέμηση του εκφοβισμού, επισκέψεις στο σπίτι, εκπαίδευση στη γονεϊκότητα, εκπαίδευση στο δημοτικό σχολείο και εκπαίδευση γονέων στο νοσοκομείο, προκειμένου να διαμορφωθεί μια περισσότερο ολιστική προσέγγιση στην πρόληψη του φαινομένου. Σε κάθε περίπτωση, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς μπορούν και πρέπει να συνεισφέρουν³. Τα προγράμματα κατ'οίκον επισκέψεων, η εκπαίδευση στην γονεϊκότητα και τα προγράμματα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σημείωσαν μεγάλη πρόοδο το 2017 στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια του ΠΟΥ σε σύγκριση με το 2013⁴.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, καθώς και τη σημασία της συμμετοχής όλων των παραγόντων που έρχονται σε επαφή ή εργάζονται με παιδιά στην πρόληψη και την καταπολέμηση του φαινομένου, το ευρωπαϊκό έργο 'Co-Happiness – Happy and Safe in the Community', το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στοχεύει να συνδράμει στην προσπάθεια πρόληψης της παιδικής κακομεταχείρισης και κακοποίησης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το έργο υιοθετεί μία διεπιστημονική προσέγγιση πρόληψης, με τη συμμετοχή ποικίλων ενδιαφερομένων μερών, όπως σχολεία, επαγγελματίες από τον χώρο της δικαιοσύνης, τοπικές αρχές, επαγγελματίες και ΜΚΟ, προκειμένου να συμβάλει εν τέλει στη μείωση της παιδικής κακοποίησης, κακομεταχείρισης και παραμέλησης. Ακολουθώντας την προσέγγιση του κοινωνικού κεφαλαίου και της συλλογικής αποτελεσματικότητας, το Co-Happiness περιλαμβάνει τα ακόλουθα: (α) μία ερευνητική έκθεση σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές που αναγνωρίστηκαν στις συμμετέχουσες χώρες· (β) ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που απευθύνεται σε φορείς της κοινότητας, με στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους για τον εντοπισμό σχετικών περιστατικών και την εργασία προς την πρόληψη και (γ) το παιχνίδι Co-Happiness που απευθύνεται σε παιδιά και στοχεύει να τα ενδυναμώσει ώστε να αναγνωρίζουν περιπτώσεις κακοποίησης, κακομεταχείρισης και παραμέλησης, για να είναι περισσότερο ασφαλή και να βοηθούν τους συνομηλίκους τους που ενδεχομένως είναι θύματα. Οι κύριες ομάδες-στόχοι του έργου είναι παιδιά ηλικίας 6-9 ετών, καθώς και κοινοτικοί παράγοντες που εργάζονται ή έρχονται σε επαφή με παιδιά. Το έργο υλοποιείται από ένα σχήμα εννέα (9) συνεργαζόμενων φορέων από έξι (6) χώρες της ΕΕ, με συντονιστή τον οργανισμό Dona Daria.

<i>Ολλανδία</i>	<i>St. Dona Daria</i> Inthecity Project Development Coöp. vereniging Pressure Line U.A.
<i>Ελλάδα</i>	ΚΜΟΠ
<i>Πορτογαλία</i>	Aproximar Cooperativa de Solidariedade Social Amadora Inova
<i>Φιλανδία</i>	Diaconia University of Applied Sciences
<i>Ιταλία</i>	San Giuseppe Onlus
<i>Ρουμανία</i>	Asociatia Start pentru performanta

³ ό.π.

⁴ ό.π.

2. Εκπαίδευση Co-Happiness για την πρόληψη και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση

2.1. Δομή της εκπαίδευσης

Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης Co-Happiness οργανώνεται σε έξι ενότητες και μια επιπλέον συνεδρία καλωσορίσματος για να γνωρίσετε τα συμμετέχοντα άτομα και τους/τις εκπαιδευτές/ριες, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα καθώς και για να παρέχετε πληροφορίες σχετικά με το έργο. Η εκπαίδευση Co-Happiness για την πρόληψη και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση μπορεί να πραγματοποιηθεί ακολουθώντας τη δομή που παρουσιάζεται παρακάτω:

A) Συνεδρία Καλωσορίσματος (εκτιμώμενη διάρκεια: 1 ώρα)

B) Παιδική Κακοποίηση και Κακομεταχείριση (εκτιμώμενη διάρκεια: 3 ώρες)

- Ορισμός της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης
- Ορισμός των μορφών κακοποίησης και κακομεταχείρισης
- Ανάγκες των παιδιών και των νέων που είναι θύματα κακοποίησης και κακομεταχείρισης (σύμφωνα με τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις)
- Επιδημιολογικές μελέτες σε αυτόν τον τομέα

Γ) Νομικό πλαίσιο και σύστημα προστασίας (εκτιμώμενη διάρκεια: 4 ώρες)

- Ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό πλαίσιο
- Βασικοί φορείς παιδικής προστασίας
- Μέτρα προστασίας
- Γραμμές βοήθειας για την ψυχολογική και νομική υποστήριξη των θυμάτων
- Συμμετοχή του παιδιού στη διαδικασία

Δ) Παιδιά & Οικογένεια (εκτιμώμενη διάρκεια: 4 ώρες)

- Ο ρόλος της οικογένειας
- Καταστάσεις κακοποίησης και κακομεταχείρισης εντός της οικογένειας - επιπτώσεις στην ανάπτυξη του παιδιού και την οικογένεια
- Θετική γονεϊκότητα
- Εκπαίδευση των γονέων (π.χ. στρατηγικές, προγράμματα)

Ε) Πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης από την οπτική γωνία ενός παιδιού (εκτιμώμενη διάρκεια: 4 ώρες)

- Ο κόσμος του παιδιού: Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών
- Πίστη του παιδιού προς τους γονείς/το άτομο που το φροντίζει

- Παρέμβαση με το παιδί (π.χ. τεχνικές συνομιλίας/επικοινωνίας με το θύμα)
- Παρέμβαση με την οικογένεια

ΣΤ) Κοινωνική ευθύνη (εκτιμώμενη διάρκεια: 4 ώρες)

- Ορισμός του κοινωνικού κεφαλαίου
- Ορισμός της συλλογικής αποτελεσματικότητας και της σχέσης της με το κοινωνικό κεφάλαιο και την πρόληψη της παιδικής κακομεταχείρισης και κακοποίησης
- Καταγγελία περιστατικών παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης - πώς και σε ποιον γίνεται η καταγγελία
- Η σημασία της συνεργασίας: πώς να εμπλέξουμε βασικούς παράγοντες και την κοινότητα στο σύνολό της στην πρόληψη της παιδικής κακομεταχείρισης και κακοποίησης
- Ευρωπαϊκές Καλές Πρακτικές

Ε) Πρόληψη και Παρέμβαση (εκτιμώμενη διάρκεια: 4 ώρες)

- Ορισμός της έννοιας του τραύματος
- Ανάπτυξη προσεγγίσεων πρόληψης
- Κατευθυντήριες Αρχές Παρέμβασης
- Συνεργασία για τον ίδιο σκοπό – μία συστηματική αντιμετώπιση - δίκτυα με γονείς
- Εντοπισμός ερεθισμάτων

2.2. Κύρια σημεία που πρέπει να λάβετε υπόψη κατά την παράδοση της εκπαίδευσης

- Περιγράψτε και εξηγήστε το πρόγραμμα της εκπαίδευσης. Παρουσιάστε το θέμα της συνεδρίας με μια σύντομη επισκόπηση των κύριων σημείων του θέματος της εκπαίδευσης (αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως ανασκόπηση προηγούμενων εκπαιδευτικών συνεδριών).
- Παρέχετε επαρκείς πληροφορίες. Στο κύριο μέρος της εκπαιδευτικής συνεδρίας, εξηγήστε βασικά σημεία, εξετάστε τη θεωρία, παρουσιάστε τη συσχετίζοντάς την με παραδείγματα ή πραγματικές καταστάσεις κατάλληλες για την ομάδα σας και παρουσιάστε κάθε άλλη πληροφορία που πρέπει να γνωρίζουν τα εκπαιδευόμενα άτομα.
- Ολοκληρώστε με μια περίληψη της αρχικής επισκόπησης σας. Χρησιμοποιήστε την επανάληψη για να βοηθήσετε τα εκπαιδευόμενα άτομα να κατανοήσουν και να αφομοιώσουν πληροφορίες. Η συγκεκριμένη πρακτική αποτελεί, επίσης, ένα πολύ καλό τρόπο για να ελέγξετε αν έχουν καλυφθεί ή όχι όλα τα σημεία που αναφέρονται στην αρχή κάθε ενότητας.
- Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής συνεδρίας, εξηγείτε πάντα τι πρόκειται να δουν τα συμμετέχοντα άτομα, πριν τους δείξετε το υλικό. Αυτή η πρακτική διασφαλίζει την καθοδήγηση

που χρειάζονται τα συμμετέχοντα άτομα καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας, υπογραμμίζοντας έτσι τί χρειάζεται να ψάξουν και να θυμούνται. Η επεξήγηση των στόχων των πολυμέσων εξασφαλίζει μια πιο αποτελεσματική γραμμή επικοινωνίας, ενισχύοντας έτσι την απόκτηση και αφομοίωση των πληροφοριών.

- Τηρήστε το πρόγραμμά της εκπαίδευσης. Ξεκινήστε και ολοκληρώστε την εκπαιδευτική συνεδρία στην προδιαγεγραμμένη ώρα. Υπολογίστε στο συνολικό χρόνο, μία ουδέτερη ζώνη 15 λεπτών πριν και μετά από κάθε ενότητα. Εάν λάβετε σχόλια από τα συμμετέχοντα άτομα ότι ένα συγκεκριμένο θέμα χρειάζεται περισσότερη προσοχή, προτείνετε μια ξεχωριστή συνεδρία για αυτό.
- Προσπαθήστε να έχετε ενσυναίσθηση (βάλτε τον εαυτό σας στη θέση των συμμετεχόντων ατόμων). Δώστε ευκαιρίες για διαλείμματα ειδικά κατά τη διάρκεια μεγαλύτερων συνεδριών (συνεδρίες 4-8 ωρών).
- Παρέχετε ένα ασφαλές, παιδαγωγικό περιβάλλον όπου μπορούν να εκφραστούν συναισθήματα και ανάγκες. Δημιουργήστε ένα πλαίσιο που θα ενθαρρύνει την κατανόηση και την εξεύρεση λύσεων στην πρόληψη και τη διαχείριση της κακοποίησης. Αυτό το προστατευτικό περιβάλλον (που παρουσιάζεται και συζητείται κατά τη διάρκεια των ενοτήτων αυτής της εκπαίδευσης) μετατοπίζει τον παθολογικό τρόπο απόδοσης κατηγοριών, ετικετοποίησης και κατάκρισης σε μια γλώσσα συμπόνιας και σύνδεσης των ατόμων.
- Χρησιμοποιήστε όσο το δυνατόν περισσότερη πρακτική εκπαίδευση, πρακτικές πληροφορίες για τις διάφορες πτυχές του φαινομένου που δεν μπορούν να βρεθούν ή που παρουσιάζονται αόριστα στην υπάρχουσα βιβλιογραφία. Η αποτελεσματικότητα μιας εκπαιδευτικής συνεδρίας ή της συνολικής εκπαίδευσης, συνίσταται στην ικανότητα του διευκολυντή ή της διευκολύντριας να δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα που επιτρέπει σε όλα τα εκπαιδευόμενα άτομα να χρησιμοποιούν όλες τους τις αισθήσεις. Είναι σημαντικό να παρουσιάσετε και να εφαρμόσετε τα κύρια σημεία της εκπαίδευσης, δημιουργώντας έτσι καλύτερη κατανόηση και γνώση των προαναφερθέντων θεμάτων.
- Εμπλέξτε τα συμμετέχοντα άτομα στη διαδικασία. Δημιουργήστε στιγμές όπου τα άτομα θα μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους σε σχέση με τα θέματα που εξετάζονται. Τα περισσότερα συμμετέχοντα άτομα είναι επαγγελματίες που διαθέτουν πολύτιμες πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν τη συνολική μαθησιακή εμπειρία.

- Βεβαιωθείτε ότι οι πληροφορίες που θέλετε να μεταδώσετε είναι σαφείς. Επαναλάβετε τις ερωτήσεις σας πριν αυτές απαντηθούν, αναστοχαστείτε σχετικά με τα συναισθήματα, συνοψίστε τις πληροφορίες και χρησιμοποιείστε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για να δημιουργήσετε ένα πιο σαφές πλαίσιο.
- Να είστε ευέλικτοι/ες. Το πλάνο των εκπαιδευτικών συνεδριών αποτελεί έναν οδηγό. Αναλύστε τις ενότητες κατά τη διάρκεια της υλοποίησης. Παραμείνετε ανοιχτοί/ές και διερευνήστε τί λειτουργεί καλύτερα. Αυτή η τακτική μπορεί να αποτελέσει μια καλή ευκαιρία να εμπλουτίσετε το εκπαιδευτικό σας υλικό μελλοντικά, ενώ παράλληλα μπορεί να ενισχύσει το ηθικό και τη συνεργασία της ομάδας, αυξάνοντας έτσι τη συνοχή της.
- Κάντε συχνά τεστ στα συμμετέχοντα άτομα. Τα τεστ είναι περισσότερο αποτελεσματικά όταν τα συμμετέχοντα άτομα γνωρίζουν ότι πρόκειται να τεθούν ερωτήσεις, καθώς με αυτόν τον τρόπο δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στο υλικό που παρουσιάζεται. Τα τεστ είναι ένας αντικειμενικός τρόπος για να καθοριστεί εάν επετεύχθησαν οι στόχοι της εκπαίδευσης.
- Ζητήστε την ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων ατόμων για την εκπαιδευτική συνεδρία. Η ανατροφοδότηση και τα σχετικά σχόλια λειτουργούν καλύτερα όταν είναι γραπτά και ανώνυμα, εκτός εάν κάποιο εκπαιδευόμενο άτομο προσφερθεί εθελοντικά να συζητήσει τις σκέψεις του. Η συνεισφορά των εκπαιδευόμενων ατόμων είναι ζωτικής σημασίας για την υλοποίηση της επόμενης εκπαιδευτικής συνεδρίας – και ολόκληρης της εκπαίδευσης – με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

2.3. Σημαντικοί παράγοντες επιτυχίας που πρέπει να επιτευχθούν (τι θέλουμε να μάθουν τα συμμετέχοντα άτομα)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Co-Happiness στοχεύει στην ενδυνάμωση της κοινότητας και των επαγγελματιών να αναλάβουν δράση προκειμένου να συμβάλουν στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης, ώστε να γίνουν οι κοινότητες περισσότερο ανθεκτικές και ασφαλείς για τα παιδιά. Η εκπαίδευση χρησιμοποιεί την υπάρχουσα γνώση και καινοτόμες στρατηγικές για να βοηθήσει τα άτομα και τους/τις επαγγελματίες της κοινότητας να ενεργούν πιο άμεσα σε περίπτωση παιδικής κακομεταχείρισης και κακοποίησης, να αναγνωρίζουν τις ανάγκες των παιδιών, καθώς και τους παράγοντες κινδύνου και προστασίας, να κατανοήσουν τη σημασία του κοινωνικού κεφαλαίου στην πρόληψη της παιδικής κακομεταχείρισης και κακοποίησης, να παρέχουν στρατηγικές για την

αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών και να κατανοήσουν το νομικό και κοινωνικό πλαίσιο του φαινομένου.

Υπάρχουν αρκετοί σημαντικοί παράγοντες επιτυχίας που πρέπει να επιτευχθούν. Τα άτομα και οι επαγγελματίες της κοινότητας που θα συμμετάσχουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, θα:

- Κατανοούν καλύτερα τις διάφορες καταστάσεις παιδικής κακομεταχείρισης και κακοποίησης και τις επιπτώσεις τους.
- Κατανοούν τις ενδείξεις που σχετίζονται με την κακομεταχείριση για να μπορούν να καταγγείλουν έγκαιρα τέτοιου είδους καταστάσεις.
- Είναι σε θέση να παρέχουν αποτελεσματική υποστήριξη στα κακοποιημένα παιδιά και στις οικογένειές τους.
- Είναι ενήμεροι/ες για να εργάζονται από κοινού με άλλα μέλη/οργανώσεις της κοινότητας, για να είναι πιο αποτελεσματική η πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης και η προώθηση των Δικαιωμάτων του Παιδιού.

2.3.1 Σημαντικοί παράγοντες επιτυχίας για την κάθε ενότητα

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποτελείται από έξι ενότητες. Οι έξι εκπαιδευτικές ενότητες έχουν διαφορετικούς μικρότερους Σημαντικούς Παράγοντες Επιτυχίας που όλοι συμβάλλουν στην επίτευξη των βασικών Σημαντικών Παραγόντων Επιτυχίας της εκπαίδευσης.

Ενότητα 1: Παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση

Τα μέλη της κοινότητας που θα παρακολουθήσουν την Ενότητα 1, θα:

- Γνωρίζουν έναν σαφή ορισμό της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης
- Είναι σε θέση να κατονομάσουν τις μορφές κακοποίησης και κακομεταχείρισης και να εντοπίσουν ενδείξεις κακοποίησης και κακομεταχείρισης
- Κατανοήσουν τους μηχανισμούς του ψυχικού τραύματος σε παιδιά και εφήβους

Ενότητα 2: Νομικό Πλαίσιο και Σύστημα Προστασίας

Τα μέλη της κοινότητας που θα παρακολουθήσουν την Ενότητα 2, θα:

- Αναγνωρίζουν το διεθνές και εθνικό νομικό πλαίσιο και το σύστημα προστασίας της Ελλάδας
- Αξιολογήσουν την κατάσταση στην Ελλάδα
- Κατανοήσουν την σημασία της συλλογικής αποτελεσματικότητας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης

- Γνωρίζουν πιθανούς τρόπους παρέμβασης σε περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης

Ενότητα 3: Παιδιά & Οικογένεια

Τα μέλη της κοινότητας που θα παρακολουθήσουν την Ενότητα 3, θα:

- Ορίζουν τη βία και θα προσαρμόζουν την έννοια στο πλαίσιο της οικογένειας
- Αναγνωρίζουν το αυταρχικό-κανονιστικό πρότυπο της οικογένειας
- Μπορούν να σχεδιάσουν ένα νέο πρότυπο οικογένειας για το παιδί

Ενότητα 4: Πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης από την οπτική γωνία ενός παιδιού

Τα μέλη της κοινότητας που θα παρακολουθήσουν την Ενότητα 4, θα:

- Κατανοούν τη διαδικασία της πίστης των παιδιών στους γονείς
- Συγκρίνουν την υγιή με την μη υγιή κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη
- Κατανοούν τις δεξιότητες που χρειάζονται για την επικοινωνία που επικεντρώνεται στο τραύμα και για την επικοινωνία με το παιδί
- Αναστοχαστούν σχετικά με τις δικές τους προηγούμενες ενέργειες για την επικοινωνία με το παιδί

Ενότητα 5: Κοινωνική Ευθύνη

Τα μέλη της κοινότητας που θα παρακολουθήσουν την Ενότητα 5, θα:

- Ορίζουν το κοινωνικό κεφάλαιο και τη συλλογική αποτελεσματικότητα
- Είναι περισσότερο ενδυναμωμένα να καταγγείλουν καταστάσεις παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης
- Γνωρίζουν πρωτοβουλίες/προγράμματα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης σε όλη την Ευρώπη

Ενότητα 6: Πρόληψη και Παρέμβαση

Τα μέλη της κοινότητας που θα παρακολουθήσουν την Ενότητα 6, θα:

- Κατανοούν τη σχέση μεταξύ κακοποίησης και τραύματος
- Αναγνωρίζουν πώς μπορούν να διακρίνουν ενδείξεις κακοποίησης και να εντοπίσουν τους παράγοντες ενεργοποίησης
- Κατανοούν τις βασικές τεχνικές αναπλαισίωσης

- Κατανοούν τη βάση του μοντέλου ARC ως εργαλείου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συστημικό επίπεδο
- Κατανοούν την έννοια του έμμεσου τραύματος και θα καταλαβαίνουν τη σημασία της αυτόφροντίδας

2.3.2 Δείκτες επίτευξης των Σημαντικών Παραγόντων Επιτυχίας

Για τον έλεγχο επίτευξης των προαναφερθέντων Σημαντικών Παραγόντων Επιτυχίας χρησιμοποιούνται ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι αξιολόγησης της εκπαίδευσης. Μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης, τα μέλη της κοινότητας θα πρέπει να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο αυτό-αξιολόγησης, αξιολογώντας εάν έχουν επιτευχθεί οι Σημαντικοί Παράγοντες Επιτυχίας, με τη χρήση μιας κλίμακας Likert. Επιπλέον, θα πρέπει να συμπληρώσουν την Αξιολόγηση Ικανοποίησης των Συμμετεχόντων Ατόμων και ένα Ερωτηματολόγιο για κάθε ενότητα, βαθμολογώντας την ποιότητα της Ενότητας σε κλίμακα Likert και συμπληρώνοντας ποιοτικά σχόλια (βλ. Παραρτήματα 2, 3 και 4 του Εκπαιδευτικού Προγράμματος). Οι ακόλουθοι δείκτες μπορούν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για να αξιολογηθεί εάν επετεύχθησαν οι Σημαντικοί Παράγοντες Επιτυχίας:

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θεωρείται επιτυχές όταν το 70% των συμμετεχόντων ατόμων απάντησαν ότι:

- η εκπαίδευση ήταν σημαντική για την μελλοντική τους εργασία ως επαγγελματίες, αλλά και για την καθημερινή τους ζωή,
- το περιεχόμενο ήταν σύμφωνο με τις προσδοκίες τους και αξιολόγησαν τους στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα ως καλά,
- θα πρότειναν την εκπαίδευση σε άλλα άτομα,
- οι πληροφορίες (μέσω όλων των ενοτήτων) ήταν χρήσιμες,
- αξιολόγησαν τη συνολική Αξιολόγηση Ικανοποίησης με 4 (σε κλίμακα Likert) ή υψηλότερη.
- αξιολόγησαν το συνολικό Ερωτηματολόγιο για κάθε ενότητα με 4 (σε κλίμακα Likert) ή υψηλότερο.
- αξιολόγησαν το συνολικό ερωτηματολόγιο αυτό-αξιολόγησης με 4 (σε κλίμακα Likert) ή υψηλότερο.

2.4. Η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων στην εκπαίδευση

Η σύμπραξη του έργου Co-Happiness έχει το σημαντικό ρόλο ενός υποστηρικτή στον τομέα της πρόληψης της παιδικής κακοποίησης. Είχε την ευκαιρία να εμπνεύσει και να προωθήσει τη συμμετοχή των πολιτών και της κοινότητας σε διάφορα επίπεδα. Μέσα από την πιλοτική φάση

ήταν προφανές ότι η σύμπραξη του έργου είναι σε θέση να κάνει ένα σημαντικό άλμα για να γίνει ένας παράγοντας σημαντικής και ουσιαστικής αλλαγής. Οι οργανώσεις που εμπλέκονται σε αυτό το έργο έγιναν σύνδεσμοι μεταξύ κυβερνητικών και κοινοτικών παραγόντων, μεταξύ των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και των εργαζομένων στην πρώτη γραμμή και, κυρίως, μεταξύ των παιδιών και των σημαντικών άλλων.

Κατά την υλοποίηση προγραμμάτων παρέμβασης, υπάρχει μια πρόκληση να έρθουν κοντά παραδοσιακοί και μη παραδοσιακοί εταίροι και να δημιουργηθούν μόνιμες συμμαχίες προκειμένου να επηρεαστούν οι στρατηγικές πρόληψης της παιδικής κακοποίησης που εφαρμόζονται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, το έργο κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ασφαλούς, συμπεριληπτικού περιβάλλοντος, όπου οι εταίροι είχαν την ευκαιρία να είναι δημιουργικοί και να ενσωματώσουν στρατηγικές πρόληψης στις κοινότητές τους.

Λαμβάνοντας υπόψη την προσπάθεια δημιουργίας μιας μακροχρόνιας γέφυρας μεταξύ διαφόρων παραγόντων εντός των οικογενειακών υπηρεσιών και των υπηρεσιών για το παιδί, παρέχονται ακολούθως κάποιες κατευθυντήριες γραμμές:

- Λάβετε ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη ικανοτήτων και δυναμικής για τον σχεδιασμό πρόληψης. Αυτό σημαίνει εκτεταμένη δικτύωση και συμμετοχή διαφόρων παραγόντων σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.
- Συμμετέχετε σε διάλογο για την αξιολόγηση των αναγκών και των αξιών.
- Αποσαφηνίστε τις διαφορετικές απόψεις και διαπραγματευθείτε για να δημιουργηθεί ένα κοινό έδαφος, χρησιμοποιώντας όλες τις πληροφορίες που παρέχονται από τα πνευματικά προϊόντα του έργου Co-Happiness (έρευνα, εκπαιδευτικό πρόγραμμα, παιχνίδι κ.λπ.). Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να διασφαλιστεί ότι όλοι οι οργανισμοί που θέλουν να συμμετάσχουν σε αυτήν την προσπάθεια θα αισθάνονται σημαντικοί και ότι έχουν αξία. Αυτή η συναίνεση διευκολύνει το κίνητρο να δράσουν, για να γίνουν υπέρμαχοι της παιδικής προστασίας, παρέχοντας, συνεπώς, πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις στρατηγικές πρόληψης της παιδικής κακοποίησης σε βασικούς φορείς της κοινότητας (για παράδειγμα δημοτικό συμβούλιο, σχολεία, υπηρεσίες παιδιών και οικογένειας, άτομα αναφοράς).
- Δημιουργήστε και επικοινωνήστε ένα μήνυμα που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινότητας. Ολοκληρώστε την εκπαίδευση με ένα τέτοιο μήνυμα που θα επιτρέψει στα συμμετέχοντα άτομα να ακούσουν, να δουν και να βιώσουν την πραγματικότητα της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης (π.χ. δραστηριότητα με μπαλόνια).
- Αφήστε τις φωνές των παιδιών και των γονέων να ακουστούν. Τονίστε την αξία της επικοινωνίας της εμπειρίας τους.
- Γίνετε σύμμαχος, ένας άνθρωπος στον οποίο μπορούν να βασιστούν όσοι/ες έχουν ανάγκη.

- Προωθήστε την αναγνώριση των ατόμων που έχουν συμμετάσχει ή συμμετέχουν σε προσπάθειες πρόληψης, προκειμένου, αφενός, να επικυρωθεί η δέσμευση και ο αγώνας τους και, αφετέρου, να αποτελέσουν ένα παράδειγμα για το μέλλον.
- Υποστηρίξτε την ευαισθητοποίηση του κοινού και διευκολύνετε την ανάπτυξη μιας κοινής κατανόησης του τρόπου πρόληψης της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης (χρησιμοποιώντας τα πνευματικά προϊόντα του έργου Co-Happiness).
- Παρέχετε πληροφορίες και υλικό (πνευματικά προϊόντα του έργου Co-Happiness) σε όλα τα μέλη της κοινότητας χρησιμοποιώντας διάφορα κανάλια διάχυσης (μέσα ενημέρωσης, διαζώσης συναντήσεις, θρησκευτικές οργανώσεις, ΜΚΟ κ.λπ.).
- Δημιουργήστε μια εργαλειοθήκη για την κοινότητα, χρησιμοποιώντας για αρχή τα υλικά που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου Co-Happiness και τον ιστότοπο του έργου. Στη συνέχεια, προσθέστε όλες τις πρακτικές συμβουλές και τα εργαλεία για την ανάληψη δράσης από τα προαναφερθέντα ιδρύματα ή οργανισμούς εντός των κοινοτήτων, προκειμένου να είναι διαθέσιμα στα άτομα που εργάζονται ώστε να μπορούν να δημιουργήσουν μια ασφαλέστερη, αλληλέγγυα και υγιή κοινότητα.

Μόλις δημιουργηθεί η γέφυρα μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών παιδιών και οικογένειας, η εστίαση θα μετατοπιστεί στον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα Co-Happiness. Ένα από τα κύρια ζητήματα υλοποίησης είναι η ισορροπία μεταξύ της χρήσης των πνευματικών προϊόντων όπως αναπτύχθηκαν και της προσαρμογής του περιεχομένου στις συγκεκριμένες ανάγκες της κοινότητας όπου πρόκειται να υλοποιηθεί το πρόγραμμα. Κατά διάρκεια της πιλοτικής φάσης του έργου Co-Happiness αναδείχθηκαν ορισμένες εναλλακτικές προτάσεις για την υλοποίηση. Παρακάτω, δίνονται ορισμένα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για κάθε εναλλακτική μέθοδο υλοποίησης:

A. Προσαρμογή των πνευματικών προϊόντων του έργου στις ανάγκες της κοινότητας.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Κυριότητα των προϊόντων και υποστήριξη από την κοινότητα	Δεν τηρείται η αρχική δομή και σύνθεση του προγράμματος
Υψηλότερη αφομοίωση των πνευματικών προϊόντων από την κοινότητα	Τα βασικά συστατικά των προϊόντων ενδέχεται να τροποποιηθούν, επομένως ορισμένα αναμενόμενα αποτελέσματα μπορεί να μειωθούν ή να μην επιτευχθούν
Αυξημένη πιθανότητα να επηρεαστούν θετικά τα μέλη της κοινότητας	Κάποιες βασικές πτυχές του προγράμματος μπορεί να μην είναι προφανείς (π.χ. αγγίζοντας το κεφάλι ενός παιδιού)

Τα πνευματικά προϊόντα είναι καταλληλότερα για να καλύψουν τις ανάγκες της κοινότητας από άποψη γλώσσας, εθνότητας και πολιτισμού	
---	--

Β. Εφαρμογή των προϊόντων υπό την καθοδήγηση της κοινότητας.

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
Αυξημένη πιθανότητα αποδοχής από την κοινότητα	Προκλήσεις χρηματοδότησης για τη διατήρηση ενός μοναδικού προγράμματος
Αυξημένη πιθανότητα διεύρυνσης της ζώνης εφαρμογής σε διάφορα ιδρύματα και οργανισμούς εντός της εξυπηρετούμενης κοινότητας (όπως φαίνεται στις πιλοτικές εφαρμογές)	Πιθανή αναποτελεσματικότητα λόγω τροποποιήσεων της αρχικής δομής των πνευματικών προϊόντων
Καλή ευκαιρία για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων προγραμμάτων που βασίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία και προγραμμάτων που βασίζονται στην κοινότητα	Περισσότερος χρόνος για την ανάπτυξη ενός κοινού οράματος, ακολουθούμενο από ένα τροποποιημένο ή προσαρμοσμένο πνευματικό προϊόν που μπορεί να επηρεάσει τα κίνητρα των ατόμων

Τα προγράμματα πρόληψης που βασίζονται στην κοινότητα, όπως το έργο Co-Happiness, μπορούν να παρέχουν πληροφορίες, γνώσεις και πόρους για την κάλυψη των αναγκών μιας ποικιλόμορφης ομάδας-στόχου. Το έργο Co-Happiness τονίζει τη σημασία της πρόληψης και καθιστά δυνατή την επισήμανση διαφόρων ευαίσθητων θεμάτων, όπως σεξουαλική ή σωματική κακοποίηση, ευαισθητοποιώντας έτσι σχετικά με το τι είναι ακατάλληλο και βλαβερό για τα παιδιά.

Ανταποκρινόμενο στις μοναδικές ανάγκες των κοινοτήτων (σε μακρο- επίπεδο) και στις ανάγκες του παιδιού στο πλαίσιο της κοινότητας (σε μικρο- επίπεδο), το έργο Co-Happiness συμβάλλει στη στήριξη των επαγγελματιών, των γονέων και, κυρίως, των παιδιών, να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και τη δημιουργία ενός προστατευτικού περιβάλλοντος.

2.5. Μέθοδοι μεταφοράς και βιωσιμότητας (πώς μπορούμε εμείς/οι οργανισμοί να εκμεταλλευτούμε πλήρως το εκπαιδευτικό πρόγραμμα)

α) Διάρκεια

Μετά την ολοκλήρωση του έργου Co-Happiness (Αύγουστος 2021), η ιστοσελίδα του έργου θα είναι ενεργή για τα επόμενα 5 χρόνια, δηλαδή έως το 2026. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι έξι ενότητες της εκπαίδευσης που αναπτύχθηκαν και υλοποιήθηκαν πιλοτικά στο πλαίσιο του Πνευματικού Προϊόντος 2, θα είναι διαθέσιμες σε μορφή power point για διαβούλευση και λήψη στα Αγγλικά, στα Πορτογαλικά, στα Ολλανδικά, στα Ιταλικά, στα Ρουμανικά και στα Ελληνικά. Στο

τέλος κάθε ενότητας, υπάρχουν οι κύριες βιβλιογραφικές αναφορές για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, οι οποίες μπορούν να διερευνηθούν για περισσότερες πληροφορίες.

β) Τρόπος μάθησης

Η μεθοδολογία μάθησης του προγράμματος εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα προσαρμόσιμη. Η εκπαίδευση μπορεί να υλοποιηθεί δια ζώσης, διαδικτυακά ή με μικτό τρόπο. Επομένως, το διαθέσιμο περιεχόμενο μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες των οργανισμών και των συμμετεχόντων ατόμων.

Στην περίπτωση της μικτής μάθησης, για παράδειγμα, τα υλικά μπορούν να προσαρμοστούν για να πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση χρησιμοποιώντας μια διαδικτυακή πλατφόρμα που επιτρέπει στα συμμετέχοντα άτομα να παρακολουθούν τις ενότητες διαδικτυακά και να πραγματοποιούν τις εκπαιδευτικές συνεδρίες στο χρόνο και το χώρο που το επιθυμούν. Είναι, επίσης, δυνατό να συμπεριλάβετε και άλλους σημαντικούς πόρους/πηγές (π.χ. έγγραφα Word, επιστημονικά άρθρα, άρθρα ειδήσεων, συστήματα διδασκαλίας βίντεο –video tutorials- και αξιολογήσεις) που θα λειτουργούν συμπληρωματικά στους στόχους της εκπαίδευσης.

Για την διαδικτυακή μορφή της εκπαίδευσης, εξετάστε το ενδεχόμενο παροχής φωνητικού περιεχομένου -αφήγησης του περιεχομένου- και όταν προσαρμόζετε το εκπαιδευτικό υλικό προσπαθήστε να περιλαμβάνει ελκυστικές εικόνες, βίντεο, κλιπ ταινιών (με άδεια δωρεάν χρήσης), κινούμενες περιγραφές και παραδείγματα πραγματικής ζωής για να εξηγήσετε καλύτερα τις έννοιες.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υλοποιήσετε την εκπαίδευση ακολουθώντας τη μορφή της μικτής μάθησης, δώστε τη δυνατότητα στα συμμετέχοντα άτομα να πάρουν μέρος σε σύγχρονες και ασύγχρονες συνεδρίες. Οι ασύγχρονες συνεδρίες επιτρέπουν στα συμμετέχοντα άτομα να παρακολουθήσουν τα περιεχόμενα στον επιθυμητό για εκείνα ρυθμό και πρόγραμμα, ενώ ταυτόχρονα οι σύγχρονες συνεδρίες (που μπορούν να διεξαχθούν δια ζώσης ή διαδικτυακά), θα δώσουν την ευκαιρία για μια πιο εξατομικευμένη και προγραμματισμένη στιγμή για ερωτήσεις, συζήτηση μεταξύ επαγγελματιών, δυναμική των ομάδων, διευκόλυνση της δικτύωσης καθώς και την υλοποίηση πρακτικών δραστηριοτήτων με τα συμμετέχοντα άτομα προκειμένου να εφαρμόσουν τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των ασύγχρονων/διαδικτυακών συνεδριών.

γ) Συνεργασία

Η συνεργασία με τις σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που εργάζονται στον τομέα της παιδικής προστασίας αποτελεί ένα ουσιαστικό βήμα, ως ένας τρόπος για την περαιτέρω διάδοση της αποστολής του έργου και τη δυνατότητα αύξησης του αντικτύπου και της εμπλοκής

περισσότερων ατόμων στη διαδικασία. Χρησιμοποιήστε τις τοπικές σας συνδέσεις για να προσεγγίσετε σχολεία, δήμους, τοπικές επιτροπές κοινωνικής δράσης και οργανισμούς που βασίζονται στην κοινότητα. Η συνεργασία με σχετικούς οργανισμούς θα ενθαρρύνει τα άτομα να συμμετάσχουν στην εκπαίδευση ή σε άλλες δραστηριότητες, να προωθήσουν την εκπαίδευση και να συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα της παιδικής κακοποίησης και της πρόληψης του φαινομένου.

δ) Διάδοση της εκπαίδευσης

Εξετάστε το ενδεχόμενο δημιουργίας μιας ομάδας διάδοσης καθώς και μιας λίστας επικοινωνίας με σχετικούς ενδιαφερόμενους. Δεδομένου ότι το έργο και η εκπαίδευση επικεντρώνονται στο κοινωνικό κεφάλαιο, τη συλλογική αποτελεσματικότητα και στην ενδυνάμωση των κοινοτήτων για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης, η κύρια ομάδα-στόχος για τις δράσεις διάδοσης μπορεί να περιλαμβάνει σχολεία, οργανώσεις που προωθούν δραστηριότητες απασχόλησης για παιδιά, κοινοτικές ενώσεις/οργανώσεις, οργανώσεις που εργάζονται για την πρόληψη της βίας και της παιδικής κακοποίησης και άλλων θεσμών/οργανώσεων που έχουν ισχυρούς δεσμούς με την κοινότητα. Η ομάδα-στόχος μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει ιδρύματα που έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις δημόσιες πολιτικές ή/και ακόμη να προωθήσουν την εκπαίδευση στο πλαίσιο συστάσεων και καλών πρακτικών σε εθνικό επίπεδο, συγκεκριμένα, φορείς παιδικής προστασίας, τοπικές αρχές και φορείς χάραξης πολιτικής. Η διαδικασία εύρεσης συμμετεχόντων ατόμων μπορεί να πραγματοποιηθεί διαδικτυακά, δημιουργώντας ένα φυλλάδιο με τις κύριες πληροφορίες της εκπαίδευσης (τρόπος μάθησης, πρόγραμμα, διάρκεια κ.λπ.) που μπορεί να αναρτηθεί σε κανάλια μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή να σταλεί μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε μια λίστα επικοινωνίας με βασικούς ενδιαφερόμενους και σχετικούς οργανισμούς.

2.6. Αξιολόγηση της εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση έχει αρκετές στιγμές αξιολόγησης:

1. Ερωτηματολόγιο αυτό-αξιολόγησης (συμπληρώνεται από τα συμμετέχοντα άτομα **πριν** και **μετά** την εκπαίδευση). Ο σκοπός της αυτό-αξιολόγησης είναι να βοηθήσει τα συμμετέχοντα άτομα και τους/τις εκπαιδευτές/ριες να γνωρίζουν την έκταση των γνώσεων των συμμετεχόντων ατόμων για το θέμα και να ελέγξουν για πιθανές βελτιώσεις ή πρόοδο μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης.
2. Αξιολόγηση ικανοποίησης των συμμετεχόντων ατόμων (συμπληρώνεται από τα συμμετέχοντα άτομα **μετά** την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης). Βοηθά τους/τις εκπαιδευτές/ριες να κατανοήσουν πώς αξιολογούν τα συμμετέχοντα άτομα την οργάνωση της εκπαίδευσης (π.χ. εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις και διαθέσιμοι πόροι, διάρκεια της εκπαίδευσης σε σχέση με τις ανάγκες τους, προγραμματισμός και χρόνος κ.λπ.). Θα

βοηθήσει, επίσης, τους/τις εκπαιδευτές/ριες να κατανοήσουν πώς αξιολογούν τα άτομα τα προγραμματικά περιεχόμενα (π.χ. στόχοι και μαθησιακά αποτελέσματα, πρακτική εφαρμογή περιεχομένου), πώς αξιολογούν τον/την εκπαιδευτή/ρια (π.χ. γνώση των θεμάτων), ενώ παράλληλα αποτελεί μία πηγή προτάσεων και σχολίων των συμμετεχόντων ατόμων για την εκπαίδευση.

3. Αξιολόγηση της εκάστοτε ενότητας (συμπληρώνεται **μετά** από κάθε μία από τις 5 ενότητες). Αυτό το εργαλείο είναι σημαντικό για την άντληση λεπτομερών πληροφοριών για κάθε μία από τις ενότητες, βοηθώντας τον/την εκπαιδευτή/ρια να καταλάβει εάν το περιεχόμενο είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των συμμετεχόντων ατόμων, καθώς και εάν κάποιο μέρος του περιεχομένου χρειάζεται περισσότερη διερεύνηση ή βελτίωση.

Τα εργαλεία αξιολόγησης:

- **Ερωτηματολόγιο αυτό-αξιολόγησης**

ΟΝΟΜΑ: _____

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: _____

Συμπληρώνετε αυτό το ερωτηματολόγιο...

Πριν την εκπαίδευση

Μετά την εκπαίδευση

Η παρούσα αυτό-αξιολόγηση ικανοτήτων έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τον/την εκπαιδευτή/ρια να προσδιορίσει το επίπεδο γνώσεων και ικανοτήτων που έχετε αναπτύξει για την πρόληψη και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας σχετικά με την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση.

Θα σας βοηθήσει, επίσης, να αξιολογήσετε τις προσωπικές σας δυνατότητες και ευκαιρίες ανάπτυξης.

ΟΔΗΓΙΕΣ:

Η πρώτη στήλη προσδιορίζει την αναμενόμενη γνώση/συμπεριφορά σχετικά με κάθε ικανότητα.

Παρακαλώ, ελέγξτε το επίπεδο των δεξιοτήτων σας σε σχέση με την περιγραφόμενη συμπεριφορά για κάθε ικανότητα. Χρησιμοποιήστε την ακόλουθη κλίμακα:

1 =	2 =	3 =	4 =	5 =
Καμία τρέχουσα ικανότητα σε αυτόν τον τομέα	Χαμηλή ικανότητα σε αυτόν τον τομέα	Σχετικά ικανός/ή	Ικανός/ή	Πολύ ικανός/ή

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας σε αυτή τη σημαντική διαδικασία!

Επιλέξτε την επιλογή που σας ταιριάζει συμπληρώνοντας έναν σταυρό (+) στο αντίστοιχο πλαίσιο.

Αν έχετε απορίες μη διστάσετε να ρωτήσετε τον/την εκπαιδευτή/ρια σας.

Έχω τη γνώση, τις δεξιότητες και/ή την ικανότητα να:	1 = Καμία τρέχουσα ικανότητα σε αυτόν τον τομέα	2 = Χαμηλή ικανότητα σε αυτόν τον τομέα	3 = Σχετικά ικανός/ή	4 = Ικανός/ή	5 = Πολύ ικανός/ή
... ορίζω την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση					
... ορίζω και να αναγνωρίζω τις διαφορετικές μορφές παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης					
... αναγνωρίζω τις ανάγκες των παιδιών και των νέων ατόμων που είναι θύματα κακοποίησης και κακομεταχείρισης και τις επιπτώσεις αυτών των συμπεριφορών					
... κατανοώ τη νομοθεσία για την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση					
... κατονομάσω βασικούς φορείς του Συστήματος Προστασίας					
... προσδιορίζω τα μέτρα προστασίας που καθορίζονται στο νομικό πλαίσιο					
... κατανοώ τη σημασία της εμπλοκής/ακρόασης του παιδιού στη διαδικασία					
... κατανοώ τον ρόλο της οικογένειας					
... αναγνωρίζω καταστάσεις κακοποίησης και κακομεταχείρισης μέσα στην οικογένεια					
... κατανοώ τις συνέπειες και τον αντίκτυπο της κακοποίησης και της					

κακομεταχείρισης για την ανάπτυξη του παιδιού και για την οικογένεια					
... αναγνωρίζω και να διακρίνω φυσιολογικές και ανησυχητικές συμπεριφορές/στάσεις ανάλογα με την ηλικία του παιδιού					
... αναγνωρίζω τους δείκτες και τις έννοιες της θετικής γονεϊκότητας					
... αναγνωρίζω κατάλληλες στρατηγικές και προγράμματα για την γονική εκπαίδευση					
... αναγνωρίζω, να κατανοώ και να διακρίνω τους παράγοντες κινδύνου και προστασίας					
... αναγνωρίζω τις ενδείξεις κακοποίησης και κακομεταχείρισης					
... συμβάλω στην ευαισθητοποίηση άλλων ατόμων σχετικά με την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση					
... κατανοώ την οπτική του κακοποιημένου παιδιού					
... κατανοώ τις κατάλληλες τεχνικές επικοινωνίας και παρέμβασης με τα παιδιά					
... γνωρίζω τις κατάλληλες στρατηγικές παρέμβασης με την οικογένεια των θυμάτων					
... κατανοώ την έννοια του κοινωνικού κεφαλαίου					
... είμαι σε θέση να αποσαφηνίσω την έννοια της συλλογικής αποτελεσματικότητας και τη σχέση της με το κοινωνικό κεφάλαιο και την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης					
... γνωρίζω πώς να εφαρμόζω στρατηγικές για τη βελτίωση του					

κοινωνικού κεφαλαίου στην κοινότητα					
... γνωρίζω πώς και σε ποιον μπορώ να καταγγείλω καταστάσεις κακοποίησης και κακομεταχείρισης					
... αναγνωρίζω τις Ευρωπαϊκές πολιτικές και υπάρχουσες επιτυχημένες πρακτικές					
... αναγνωρίζω τις κατάλληλες στρατηγικές συνεργασίας με σημαντικούς παράγοντες					
... κατανοώ τη σημασία της συνεργασίας με την κοινότητα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης					
... γνωρίζω πώς να επικοινωνώ χρήσιμες πληροφορίες μέσω της κοινότητας					
... γνωρίζω τους πόρους που διατίθενται για τους επαγγελματίες και την κοινότητα					
... κατανοώ τη σημασία μιας προσέγγισης που βασίζεται σε τεκμηριωμένα στοιχεία για την επιτυχία της πρόληψης της παιδικής κακοποίησης					
... διαθέσω την κοινωνική ικανότητα για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης					
... προσδιορίζω και να κατανοώ τις Κατευθυντήριες Αρχές παρέμβασης					
... κατανοώ τη σημασία της συνεργασίας με τους γονείς μέσω μιας συστηματικής αντιμετώπισης					
... γνωρίζω τους διαθέσιμους πόρους της κοινότητας					

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας!

• **Αξιολόγηση Ικανοποίησης των συμμετεχόντων ατόμων**

Εκπαιδευτική εκδήλωση: Co-Happiness: Χρήση της υπάρχουσας γνώσης & νέες προσεγγίσεις στην Πρόληψη της Παιδικής Κακοποίησης και Κακομεταχείρισης

Εκπαιδευτής/-τρια:

Ημερομηνία:

Μέρος:

Αυτό το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν για τη συνεχή βελτίωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Σας ευχαριστούμε για την συνεργασία.

Οδηγίες συμπλήρωσης

Παρακαλώ, σημειώστε ένα σταυρό (+) το πλαίσιο που αντιπροσωπεύει καλύτερα τη βαθμολογία σας για κάθε στοιχείο.

	1	2	3	4	5
1. Πώς αξιολογείτε την οργάνωση της εκπαίδευσης ως προς...	Κακή	Αδύναμη	Αποδεκτή	Καλή	Πολύ καλή
Τις εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις και τους διαθέσιμους πόρους					
Τη διάρκειά της, σύμφωνα με τις ανάγκες σας					
Τον προγραμματισμό και το χρόνο					
Τη διοικητική και υλικοτεχνική υποστήριξη					
2. Πώς αξιολογείτε το περιεχόμενο του προγράμματος ως προς...	1 Κακό	2 Αδύναμο	3 Αποδεκτό	4 Καλό	5 Πολύ καλό
Τις προσδοκίες σας					
Τους στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα					
Την πρακτική εφαρμογή του περιεχομένου					
3. Πως αξιολογείτε τον/την εκπαιδευτή/τρια ή τους/τις εκπαιδευτές/-τριες ως προς...	1 Κακός/-ή/-οί	2 Αδύναμος/-η/-οι	3 Αποδεκτός/-ή/-οι	4 Καλός/-ή/-οι	5 Πολύ καλός/-ή/-οί
Τον τομέα και τη γνώση των θεμάτων					
Τη χρήση ξεκάθαρης και προσιτής γλώσσας					
Την ανάπτυξη και προώθηση ενός καλού μαθησιακού περιβάλλοντος					

4. Θεωρείτε ότι η εκπαιδευτική δράση ήταν:

Πολύ Θεωρητική Πολύ Πρακτική Ισορροπημένη, θεωρητική και πρακτική

5. Θα συνιστούσατε την παρακολούθηση αυτής της εκπαιδευτικής δράσης;

Ναι Όχι

Παρακαλώ, αναφέρετε τυχόν άλλα σχόλια ή προτάσεις για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού προγράμματος:

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας!

- Ερωτηματολόγιο για την κάθε ενότητα**

Παρακαλώ, αφιερώστε λίγα λεπτά για να συμπληρώσετε αυτήν τη φόρμα σχετικά με τη συγκεκριμένη ενότητα που παρακολουθήσατε. **Τα σχόλιά σας είναι πολύ σημαντικά για εμάς** για να βελτιώσουμε τις εκπαιδεύσεις μας. Παρακαλώ, να είστε ειλικρινείς και ανοιχτοί/ές με την ανατροφοδότησή σας.

Παρακαλώ, κυκλώστε μία βαθμολογία από το 1 😞 έως το 5 😊.

Το 1 είναι η χαμηλότερη βαθμολογία που μπορείτε να δώσετε, ενώ το 5 είναι η υψηλότερη.

1. Πόσο χρήσιμη βρήκατε την ενότητα;

1: καθόλου χρήσιμη <-> 5: πολύ χρήσιμη

Βαθμολογία: 1 😞 2 😞 3 😐 4 😊 5 😊

Μπορείτε να γράψετε τα σχόλιά σας στο παρακάτω πλαίσιο:

2. Πόσο καλά πιστεύετε ότι είναι τα θέματα που καλύπτονται στο πλαίσιο της εκπαίδευσης;

Βαθμολογία: 1 😞 2 😓 3 😐 4 😊 5 😄

Μπορείτε να γράψετε τα σχόλιά σας στο παρακάτω πλαίσιο:

3. Πόσο πιστεύετε ότι συνέβαλε αυτή η ενότητα στην εργασία σας πάνω στην πρόληψη και την παρέμβαση σε περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης;

1: δεν είμαι καθόλου καλά προετοιμασμένος/η <-> 5: είμαι πολύ καλά προετοιμασμένος/η

Βαθμολογία: 1 😞 2 😓 3 😐 4 😊 5 😄

Μπορείτε να γράψετε τα σχόλιά σας στο παρακάτω πλαίσιο:

4. Υπάρχουν θέματα που πιστεύετε ότι πρέπει να συμπεριληφθούν σε αυτήν την εκπαιδευτική ενότητα, τα οποία δεν καλύφθηκαν;

Ναι * Όχι *

Μπορείτε να γράψετε τα σχόλιά σας στο παρακάτω πλαίσιο:

5. Αισθανθήκατε ότι λάβατε αρκετή υποστήριξη από τον/την εκπαιδευτή/ρια σας;

Ναι * Όχι *

Παρακαλώ εξηγήστε γιατί ναι ή γιατί όχι:

6. Εάν έχετε άλλα σχόλια ή ανατροφοδότηση, παρακαλώ γράψτε τα στο παρακάτω πλαίσιο:

Σας ευχαριστούμε!

Η βοήθειά σας εκτιμάται ιδιαίτερα.

ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΕΠΙΣΤΡΕΨΤΕ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΦΟΡΜΑ ΣΤΟΝ/ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΡΙΑ ΣΑΣ.

3. Το παιχνίδι Co-Happiness

3.1 Οι κανόνες του παιχνιδιού

Το παιχνίδι 'Ο Harry σε αποστολή' είναι ένα παιχνίδι περιπέτειας για έναν μόνο παίκτη, με ενσωματωμένες μικρές καταστάσεις όπου ο/η παίκτης/ρια καθοδηγεί τον κεντρικό χαρακτήρα και περνάει από διάφορες αποστολές προσπαθώντας να ολοκληρώσει το παιχνίδι.

Στο παιχνίδι εκτυλίσσεται η ημέρα του κεντρικού χαρακτήρα, του Harry, ο οποίος πρέπει να περάσει από διάφορες καθημερινές αποστολές, χωρίς να στενοχωρηθεί. Για να ολοκληρώσετε τις αποστολές, θα λάβετε βοήθεια από τον Joe Guide, έναν βοηθό, ο οποίος θα εμφανίζεται όποτε χρειαστεί να πάρετε μια απόφαση και θα σας δίνει συμβουλές για τις διάφορες καταστάσεις. Ο/Η παίκτης/-τρια (εσείς) θα πάρει τον έλεγχο του Harry και θα τον βοηθήσει να ολοκληρώσει τις αποστολές του. Με κάθε αποστολή που ολοκληρώνεται επιτυχώς, ο/η παίκτης/ρια (εσείς) κερδίζει ένα χρυσό αστέρι. Συλλέξτε όλα τα αστέρια για να ολοκληρώσετε το παιχνίδι.

Θα μπορείτε να μετακινήσετε τον Harry μέσα στην πόλη με τα πλήκτρα WASD ή τα βέλη του πληκτρολογίου. Θα υπάρχει ένας μίνι χάρτης (minimap) στην επάνω δεξιά γωνία της οθόνης που θα σας βοηθήσει να καθοδηγήσετε τον Harry, ο οποίος σηματοδοτείται με μια λευκή κουκκίδα, ώστε να μπορέσετε να τον οδηγήσετε στον επόμενο προορισμό. Ο προορισμός του Harry θα υποδεικνύεται ως ένα πράσινο σημείο στον χάρτη, ενώ οι αποστολές θα αποτυπώνονται με ένα κόκκινο θαυμαστικό. Η τρέχουσα αποστολή θα είναι ορατή στο πάνω μέρος της οθόνης, αριστερά από τον χάρτη. Οι στόχοι, οι οποίοι αποτελούν μέρος της αποστολής, θα εμφανίζονται επίσης με τη σειρά με την οποία πρέπει να ολοκληρωθούν.

Στην κάτω δεξιά γωνία της οθόνης, θα μπορείτε να δείτε τον μετρητή ΕΥΤΥΧΙΑΣ, ο οποίος θα υποδεικνύει τις επιδόσεις σας στο παιχνίδι. Προσπαθήστε να μην το αφήσετε να αδειάσει, γιατί τότε ο Harry θα είναι λυπημένος και θα πρέπει να ξεκινήσετε το παιχνίδι από την αρχή.

Κατά τη διάρκεια κάθε αποστολής θα χρειαστεί να απαντήσετε μία ερώτηση με δύο πιθανές απαντήσεις. Θα μπορείτε να επιλέξετε την απάντηση που προτιμάτε πατώντας το αντίστοιχο πλήκτρο (1 ή 2) ή πατώντας αριστερό κλικ στο ποντίκι. Εάν δώσετε μια σωστή απάντηση, θα αποκτήσετε ένα χρυσό αστέρι και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί* (*αυτό συμβαίνει μόνο όταν απαντήσετε σωστά με την πρώτη σας προσπάθεια). Εάν δώσετε λάθος απάντηση, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί και θα επιστρέψετε σε προηγούμενη θέση-checkpoint, από όπου θα πρέπει να επαναλάβετε την κατάσταση/αποστολή που κάνατε λάθος.

Σε οποιοδήποτε σημείο κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, όποτε αισθάνεστε ότι η ΕΥΤΥΧΙΑ σας μειώνεται, θα μπορείτε να την αναπληρώσετε. Θα μπορείτε να βρείτε, σε διαφορετικές τοποθεσίες σε όλη την πόλη, καταστήματα με μήλα, από τα οποία θα μπορείτε να πάρετε μήλα και να αυξήσετε την ΕΥΤΥΧΙΑ σας. Κάθε κατάστημα θα σας δώσει ένα μήλο μόνο ΜΙΑ ΦΟΡΑ, συνεπώς ακόμα και αν επισκεφτείτε ένα κατάστημα για δεύτερη φορά η ΕΥΤΥΧΙΑ σας δεν θα αυξηθεί. Τα καταστήματα αποτυπώνονται στο χάρτη ως μήλα.

Στην οθόνη θα εμφανίζονται, επίσης, ένα κουμπί ΣΙΓΑΣΗΣ καθώς και ένα κουμπί ΕΞΟΔΟΥ, στα οποία θα έχετε πρόσβαση καθ' όλη τη διάρκεια του παιχνιδιού.

3.2 Κύρια σημεία που πρέπει να λάβετε υπόψη κατά την εφαρμογή του παιχνιδιού

1) Παρουσίαση και επικοινωνία

- Κατά την παρουσίαση του παιχνιδιού θα πρέπει να παραμείνετε ουδέτερος/η, να επικοινωνείτε με απλό τρόπο και να κάνετε μια οπτική και ελκυστική παρουσίαση του θέματος/παιχνιδιού.
- Οι γραπτοί κανόνες του παιχνιδιού πρέπει να είναι απλοί, σαφείς και σύντομοι.
- Χρησιμοποιήστε γλώσσα φιλική προς τα παιδιά, κατάλληλη για το αναπτυξιακό τους στάδιο.
- Θα πρέπει να δίνετε προσοχή στη μη λεκτική επικοινωνία, τον συναισθηματικό τόνο και τη στάση του σώματος, αποδεχόμενος/η πιθανές ασυνέπειες, κενά πληροφοριών και αντιφάσεις στο λόγο του παιδιού.
- Θα πρέπει να επιδιώκετε την προώθηση του αυθόρμητου λόγου του παιδιού, δημιουργώντας μια συμμαχία με το παιδί.
- Κάντε δηλώσεις που ενέχουν ενσυναίσθηση και βοηθούν το παιδί να αισθανθεί κατανοητό.
- Επειδή το παιχνίδι Co-Happiness έχει πολύ συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και πραγματεύεται πολύ ευαίσθητα θέματα, οι γονείς/φροντιστές πρέπει να γνωρίζουν ότι προορίζεται να υλοποιηθεί από τα παιδιά τους.

- Αυτό το παιχνίδι μπορεί, επίσης, να εφαρμοστεί ως συνέχεια σε ένα συγκεκριμένο θέμα που συζητείται στην τάξη. Μπορεί να εφαρμοστεί στο πλαίσιο του ζητήματος της πρόληψης της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης.

2) Μεταβλητές που σχετίζονται με τους/τις επαγγελματίες

- Το παιχνίδι Co-Happiness πρέπει να παίζεται από ένα παιδί με έναν/μία επαγγελματία που έχει εμπειρία σε αυτόν τον τομέα.
- Θα πρέπει να λάβετε υπόψη την ηλικία του παιδιού, καθώς και τη συναισθηματική κατάσταση που ενδεχομένως να προκληθεί από πιθανή προηγούμενη εμπειρία κακοποίησης. Πρέπει, επίσης, να λαμβάνετε υπόψη το συναισθηματικό φορτίο που μπορεί να προκύψει από αυτό το παιχνίδι.
- Οι επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά και εφήβους πρέπει να γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά και τους παράγοντες κινδύνου που συνδέονται με καταχρηστικές και κακοποιητικές καταστάσεις, υπογραμμίζοντας τη σημασία της κατανόησης του ορισμού της κακοποίησης και της κακομεταχείρισης και τις συνέπειές τους στην ανάπτυξη μορφών ψυχοπαθολογίας σε παιδιά και εφήβους.
- Κρίνεται σκόπιμο να γνωρίζετε τα στάδια ανάπτυξης των παιδιών και των εφήβων, ενώ αυτό αποτελεί μια ικανότητα που θα πρέπει να χαρακτηρίζει όλους/ες τους/τις επαγγελματίες που εμπλέκονται στο έργο.

3) Μεταβλητές που σχετίζονται με το περιβάλλον

- Δώστε προσοχή στο περιβάλλον. Θα πρέπει να σέβεται τις γνωστικές και συναισθηματικές απαιτήσεις του παιδιού. Το παιχνίδι θα πρέπει να διεξάγεται σε έναν φιλικό, ήσυχο, προστατευμένο, ενσυναισθητικό και ζεστό χώρο που εμπνέει ασφάλεια και εμπιστοσύνη, ώστε να μειωθούν οι πιθανότητες να αποτελέσει το παιχνίδι πηγή άγχους, και να επιτρέπει την έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων.
- Είναι σημαντικό να κάθεται δίπλα στο παιδί, σεβόμενος/η τον προσωπικό του χώρο (χωρίς όμως κάποιο εμπόδιο μεταξύ σας, π.χ. ένα τραπέζι/γραφείο).
- Εξασφαλίστε ένα ουδέτερο, γαλήνιο και άνετο περιβάλλον, με σεβασμό στον χρόνο του παιδιού και δίνοντάς του χώρο να αισθάνεται ελεύθερο χωρίς να δέχεται πιέσεις.

4) Μεταβλητές που σχετίζονται με το παιδί

- Να θυμάστε ότι η σχέση ενός παιδιού με τον/την επαγγελματία μπορεί να επηρεαστεί από παράγοντες που συνδέονται με τη γνωστική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική του ανάπτυξη.

- Εάν ένα παιδί εκδηλώσει κάποιο αρνητικό συναίσθημα/αντίδραση, αφήστε το να πάρει τον χρόνο του/της προτού συνεχίσει το παιχνίδι.
- Εάν ένα παιδί εμφανίζει δυσκολίες στην προφορική έκφραση, βοηθήστε το δίνοντας έμφαση στην 'παιχνιδιάρικη' διάσταση του υλικού.
- Στο τέλος του παιχνιδιού, μπορεί να χρειαστεί να ανακεφαλαιώσετε όσα είπατε και κάνατε στη διάρκεια του παιχνιδιού, δίνοντας στο παιδί την ευκαιρία να προσθέσει κάτι ή να κάνει περισσότερες ερωτήσεις και να εκφράσει τυχόν αμφιβολίες. Φροντίστε να ολοκληρώσετε το παιχνίδι με ένα ουδέτερο ή θετικό θέμα συζήτησης.
- Ενισχύστε το παιδί λειτουργώντας συνεργατικά κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.

3.3 Παίζοντας το παιχνίδι (οδηγίες βήμα προς βήμα)

Το παιχνίδι ξεκινά με τον Harry να ετοιμάζεται να πάει στο σχολείο. Ο/Η παίκτης/ρια λαμβάνει μια λίστα με αντικείμενα που πρέπει να συλλέξει πριν πάει στο σχολείο. Αφού συλλέξει τα αντικείμενα, η μαμά του Harry, του εξηγεί τα καθήκοντά του για την ημέρα. Αφού ολοκληρωθεί το σχετικό βίντεο, ο/η παίκτης/ρια βρίσκεται στο χάρτη μπροστά από το σπίτι του Harry.

Η πρώτη αποστολή είναι να επιστρέψει ένα βιβλίο στη φίλη του, την Κλάρα. Ο/Η παίκτης/ρια πρέπει να καθοδηγήσει τον Harry στο σπίτι της Κλάρα. Μόλις φτάσει, θα ξεκινήσει η αναπαραγωγή ενός βίντεο. Στο βίντεο η Κλάρα παραπονιέται ότι αισθάνεται παραμελημένη επειδή οι γονείς της πηγαίνουν στη δουλειά και χρειάζεται να μένει με τη γιαγιά της, ο Harry πρέπει να επιλέξει τη συμβουλή που θα της δώσει. Η επιλογή 1 είναι: «Έχεις δίκιο να παραπονιέσαι. Οι γονείς σου θα έπρεπε να περνούν περισσότερο χρόνο μαζί σου». Η επιλογή 2 είναι: «Δεν είναι σωστό να παραπονιέσαι. Οι γονείς σου σε αγαπούν, αλλά πρέπει και να δουλέψουν». Εάν επιλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε δώσει λάθος απάντηση, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί και θα πρέπει να ξεκινήσετε την αποστολή από την αρχή. Θα επιστρέψετε μπροστά από το σπίτι του Harry. Εάν επιλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη σωστή απάντηση και θα κερδίσετε ένα αστέρι. Αν επιλέξετε τη σωστή απάντηση στην πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί. Μετά από αυτό, θα επιστρέψετε μπροστά στο σπίτι της Κλάρα και θα εμφανιστεί η επόμενη αποστολή.

Η δεύτερη αποστολή του Harry είναι να πάει σχολείο. Πρέπει να οδηγήσετε το Harry από το σπίτι της Κλάρα στο χώρο του σχολείου. Στο δρόμο σας ενδέχεται να συναντήσετε έναν ηλικιωμένο άνδρα. Αν αυτό συμβεί, θα τον δείτε να σας ζητάει να τον βοηθήσετε να βρει το κουτάβι του που έχει χαθεί. Αν τον πλησιάσετε, θα σας δοθεί μια επιλογή. Η επιλογή 1 είναι να αρνηθείτε: «Όχι, θα αργήσω να φθάσω στο σχολείο». Η επιλογή 2 είναι να δεχτείτε: «Ναι, θα έρθω να ψάξουμε το κουτάβι σου». Εάν επιλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε πάρει τη σωστή απόφαση και θα μπορέσετε να συνεχίσετε να πηγαίνετε στο σχολείο. Εάν επιλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι πήρατε τη λάθος απόφαση, μαζί με

μια εικόνα του Harry σε μία αφίσα ενός αγνοούμενου παιδιού. Σε αυτή την περίπτωση, θα πρέπει να ξεκινήσετε ξανά το παιχνίδι από την πρώτη αποστολή.

Μόλις φτάσετε στο σχολείο, θα πρέπει να ολοκληρώσετε ένα παιχνίδι μνήμης, βρίσκοντας δύο κάρτες που φέρουν την ίδια εικόνα. Μετά την ολοκλήρωσή του, θα μπορέσετε να μπειτε στο σχολείο και να δείτε το πρόγραμμα των μαθημάτων σας. Θα πρέπει να επιλέξετε το πρώτο μάθημα (μάθημα λογοτεχνίας) για να ξεκινήσει να παίζει το επόμενο βίντεο. Στο βίντεο, μία δασκάλα κακοποιεί συναισθηματικά μία από τις συμμαθήτριες του Harry. Εσείς, ως Harry, θα πρέπει να παρηγορήσετε το παιδί. Η επιλογή 1 είναι: «Λυπάμαι. Συμβαίνει σε όλους να αγχώνονται. Η δασκάλα σου δεν είχε δίκιο. Θα πρέπει να μιλήσεις με την σχολική σύμβουλο». Η επιλογή 2 είναι: «Μην κλαις! Σιγά το σπουδαίο πράγμα. Οι δάσκαλοι θυμώνουν με τους μαθητές τους. Είναι φυσιολογικό και συμβαίνει συνέχεια». Σε αυτήν την περίπτωση, η επιλογή 2 είναι η λάθος απάντηση. Εάν επιλέξετε το 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι κάνατε λάθος και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί. Στη συνέχεια, θα επιστρέψετε στην οθόνη του προγράμματος μαθημάτων και θα ξεκινήσετε το μάθημα της λογοτεχνίας από την αρχή. Εάν διαλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη σωστή απάντηση, θα κερδίσετε ένα αστέρι και αν διαλέξετε τη σωστή επιλογή με την πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί. Στη συνέχεια, θα επιστρέψετε στην οθόνη του προγράμματος μαθημάτων, όπου θα πρέπει να επιλέξετε το δεύτερο μάθημα.

Αφού επιλέξετε το μάθημα του αθλητισμού, θα δείτε τον Harry να είναι στα αποδυτήρια. Ο Harry κοιτάζει τριγύρω και βλέπει άλλους συμμαθητές του να αλλάζουν ρούχα. Εμφανίζεται μια οθόνη με τη σιλουέτα του Harry και μία ερώτηση: 'Ποια σημεία του σώματός σου μπορούν να αγγίζουν οι άλλοι; Ποια μπορείς να δείχνεις στους άλλους;'. Θα πρέπει να επιλέξετε ποια σημεία του σώματός μπορούν να αγγιχθούν ή μπορείτε να τα δείξετε σε άλλους ανθρώπους. Κάνοντας κλικ στα χέρια, τα πόδια, την κοιλιά και το κεφάλι, τα μέρη θα γίνουν πράσινα. Εάν αγγίξετε την περιοχή του εσωρούχου και το πάνω μέρος του κορμού, οι περιοχές θα γίνουν κόκκινες και θα εμφανιστεί μια επεξήγηση. Μετά από αυτό, μπορείτε να συνεχίσετε στο μάθημα του αθλητισμού.

Θα ξεκινήσει να παίζει ένα βίντεο, στο οποίο ενώ ο Harry παίζει μπάσκετ παρατηρεί ένα αγόρι να είναι λυπημένο στο πλάι του γηπέδου. Αφού το αγόρι αναφέρει ότι οι γονείς του έχουν αργήσει να τον παραλάβουν όπως πάντα, ο Harry πρέπει να του δώσει μία συμβουλή. Η επιλογή 1 είναι: «Είναι φυσιολογικό. Συμβαίνει με τους γονείς. Δεν ξέρεις πώς να γυρίσεις σπίτι σου; Αν ήμουν στη θέση σου, θα γύριζα σπίτι χωρίς τους γονείς μου». Η επιλογή 2 είναι: «Δεν είναι σωστό αυτό. Δεν πρέπει να περιμένεις μόνος σου τόση ώρα εδώ. Πάμε μέσα στο σχολείο να ενημερώσουμε έναν δάσκαλο ή μία δασκάλα». Εάν επιλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι κάνατε λάθος και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί. Στη συνέχεια, θα επιστρέψετε στην οθόνη του προγράμματος μαθημάτων. Εάν διαλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη σωστή απάντηση, θα κερδίσετε ένα αστέρι και αν κάνετε επιλέξετε τη σωστή απάντηση στην πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί.

Στη συνέχεια θα επιστρέψετε στον χάρτη και θα εμφανιστεί η νέα σας αποστολή. Θα πρέπει να οδηγήσετε τον Harry στο μάθημα θεατρικής αγωγής προλαβαίνοντας, για αρχή, το λεωφορείο. Έτσι, θα πρέπει να πάτε από το σχολείο στη στάση του λεωφορείου. Μόλις φτάσετε, θα ξεκινήσει ένα βίντεο με την επιβίβαση του Harry στο λεωφορείο, όπου ένας άγνωστος θα αγγίξει τον Harry. Θα πρέπει να επιλέξετε πώς αντιδρά ο Harry. Η επιλογή 1 είναι: «Ζήτα αμέσως βοήθεια. Ανάφερε το περιστατικό στον/στην οδηγό του λεωφορείου». Η επιλογή 2 είναι: «Φύγε, πηγαίνετε σπίτι σου και μην πεις σε κανέναν τίποτα για αυτό το ντροπιαστικό περιστατικό». Εάν επιλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει λάθος απάντηση και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί. Στη συνέχεια, θα επιστρέψετε στην τελευταία σας θέση/checkpoint, δίπλα στο γήπεδο και θα πρέπει να φτάσετε ξανά στη στάση του λεωφορείου. Εάν διαλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη σωστή απάντηση, θα κερδίσετε ένα αστέρι και αν απαντήσετε σωστά με την πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί. Θα κατεβείτε στην επόμενη στάση και θα πρέπει να περπατήσετε μέχρι το θέατρο.

Όταν φτάσετε στο θέατρο, θα δείτε μια γυναίκα να σας ρωτά αν θέλετε γλυκό. Εάν αποφασίσετε να την πλησιάσετε, θα πρέπει να κάνετε μια επιλογή. Η επιλογή 1 είναι να αποδεχτείτε την προσφορά: «Ναι, φαίνεται λαχταριστό και η κυρία που μου το προσφέρει φαίνεται καλή». Η επιλογή 2 είναι να αρνηθείτε: «Όχι, ευχαριστώ. Δεν σας γνωρίζω». Εάν διαλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε πάρει λάθος απόφαση και θα εμφανιστεί μια εικόνα ασθενοφόρου, της ιατρικής υπηρεσίας έκτακτης ανάγκης. Σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να ξεκινήσετε ξανά το παιχνίδι από την πρώτη αποστολή. Εάν διαλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε πάρει τη σωστή απόφαση και θα μπορείτε να συνεχίσετε το μάθημα θεατρικής αγωγής.

Μόλις μπείτε στο θέατρο, θα ξεκινήσει να παίζει ένα βίντεο. Ο Harry θα δει ένα από τα άλλα παιδιά να δέχεται εκφοβισμό. Θα πρέπει να επιλέξετε τι πρέπει να κάνει ο Harry. Η επιλογή 1 είναι: «Όχι, καλύτερα να μην ανακατεύομαι». Η επιλογή 2 είναι: «Θα αναφέρω τι συμβαίνει στη δασκάλα». Εάν διαλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι κάνετε λάθος και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί. Θα επιστρέψετε στη στάση που αποβιβάστηκατε και θα πρέπει να περπατήσετε ξανά μέχρι το θέατρο. Εάν διαλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη σωστή απάντηση, θα κερδίσετε ένα αστέρι και αν κάνετε απαντήσετε σωστά στην πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί. Μετά από αυτό, θα ξεκινήσει η πρόβα.

Θα ξεκινήσει να παίζει ένα βίντεο του Harry και ενός άλλου παιδιού που κάνουν πρόβα σε μια σκηνή. Ο Tony, το άλλο παιδί, δεν έχει μάθει τα λόγια του και η δασκάλα τον μαλώνει. Μετά από αυτό ο Tony πηγαίνει πίσω από τις κουρτίνες και κλαίει επειδή πιστεύει ότι η δασκάλα το έκανε επίτηδες. Ο Harry πρέπει να τον παρηγορήσει. Η επιλογή 1 είναι: «Η δασκάλα έχει δίκιο. Μίλησέ της για να σε συμβουλευσει πώς μπορείς να μάθεις τα λόγια σου πιο εύκολα». Η επιλογή 2 είναι: «Συμφωνώ μαζί σου. Η δασκάλα το έκανε επίτηδες». Εάν επιλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί

μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη λάθος απάντηση και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί. Στη συνέχεια, θα επιστρέψετε μπροστά από το κτίριο του θεάτρου. Εάν διαλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε απαντήσει σωστά, θα κερδίσετε ένα αστέρι και αν επιλέξετε τη σωστή επιλογή με την πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί. Σε αυτήν την περίπτωση, θα επιστρέψετε στο χάρτη και θα εμφανιστεί η επόμενη αποστολή.

Η τελευταία αποστολή είναι να πάτε στο σπίτι του φίλου σας, για να παίξετε μαζί. Θα πρέπει να καθοδηγήσετε τον Harry από το θέατρο στο σπίτι του φίλου του. Όταν φτάσετε στο σπίτι θα ξεκινήσει να παίζει ένα βίντεο. Ο Harry παίζει με τον Alex, όταν ακούνε τους γονείς του Alex να καυγαδίζουν, ενώ στη συνέχεια ο πατέρας πλησιάζει τα παιδιά θυμωμένος και χαστουκίζει τον Alex. Ο Harry επιστρέφει γρήγορα στο σπίτι. Πριν μπει, πρέπει να επιλέξει πώς θα αντιδράσει σε αυτό το περιστατικό. Η επιλογή 1 είναι: «Αυτό ήταν άσχημο. Θα το κρατήσω μυστικό και δεν θα πω σε κανέναν τι συνέβη». Η επιλογή 2 είναι: «Πρέπει να πω στον Άλεξ να επικοινωνήσει με έναν αξιόπιστο ενήλικα και να μοιραστεί τι συμβαίνει στο σπίτι του». Εάν διαλέξετε την επιλογή 1, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι κάνετε λάθος και η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα μειωθεί. Θα επιστρέψετε στο τελευταίο checkpoint, μπροστά στο θέατρο από όπου θα πρέπει να πάτε στο σπίτι του Alex. Εάν διαλέξετε την επιλογή 2, θα εμφανιστεί μια οθόνη που θα σας λέει ότι έχετε επιλέξει τη σωστή απάντηση, θα κερδίσετε ένα αστέρι και αν απαντήσετε σωστά με την πρώτη σας προσπάθεια, η ΕΥΤΥΧΙΑ σας θα αυξηθεί.

Μετά την τελευταία αποστολή, το παιχνίδι θα έχει ολοκληρωθεί και θα ξεκινήσει να παίζει ένα βίντεο με τον Harry να γιορτάζει με τα άλλα παιδιά.

3.4 Συχνές ερωτήσεις

E	Μπορούν δύο ή περισσότερα παιδιά να παίξουν το παιχνίδι ταυτόχρονα;
A	Όχι. Το παιχνίδι πρέπει να παίζεται μεμονωμένα γιατί υπάρχει μια ολόκληρη σειρά προφυλάξεων που πρέπει να λάβει ο/η επαγγελματίας κατά την αλληλεπίδραση του παιδιού με το παιχνίδι. Επιπλέον, είναι σημαντικό το παιδί να ταυτίζεται με τον χαρακτήρα του παιχνιδιού και να βάζει τον εαυτό του στο ρόλο του και αυτό θα πρέπει να γίνει ατομικά.
E	Μπορούν παιδιά που δεν έχουν προηγούμενες γνώσεις να παίξουν το παιχνίδι;
A	Ναι. Ένας από τους σκοπούς του παιχνιδιού είναι να παρέχει στα παιδιά νέες γνώσεις σχετικά με το θέμα της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης με παιχνιδιάρικο τρόπο.
E	Μπορεί το παιδί να χάσει στο παιχνίδι;
A	Όχι. Παρότι κάθε φορά που το παιδί δίνει μια λάθος απάντηση το επίπεδο ευτυχίας του πέφτει, επιστρέφει στο τελευταίο checkpoint, επιτρέποντάς του να εκτελέσει ξανά την αποστολή.
E	Εάν ένα παιδί δεν δώσει τις σωστές απαντήσεις, θα πρέπει ο/η εκπαιδευτικός/επαγγελματίας να εξηγήσει περαιτέρω την έννοια;
A	Ναι. Ο/Η επαγγελματίας θα έχει τη δυνατότητα να εξηγήσει καλύτερα τον λόγο της λανθασμένης απάντησης, χρησιμοποιώντας τη γνώση του/της πάνω στο θέμα και σεβόμενος/η το αναπτυξιακό στάδιο του παιδιού.
E	Εάν ένα παιδί ζητήσει βοήθεια, θα πρέπει να παρέμβει ο/η εκπαιδευτικός/επαγγελματίας;
A	Ο/Η εκπαιδευτικός/επαγγελματίας μπορεί να παρέμβει με ουδέτερο τρόπο και να κάνει το παιδί να νιώσει ότι το καταλαβαίνει, ξεκαθαρίζοντας τις αμφιβολίες του. Αυτός είναι ο λόγος που είναι απαραίτητη η προηγούμενη γνώση του/της επαγγελματία σε ορισμένα θέματα.
E	Μπορούν τα παιδιά να το παίξουν στο σπίτι;

A	Ναι, αλλά συνιστάται το παιχνίδι να παίζεται υπό την επίβλεψη ενός ατόμου με εμπειρία σε αυτόν τον τομέα/θεματική.
E	Μπορεί ένα παιδί να εγκαταλείψει το παιχνίδι;
A	Ναι, αλλά εναπόκειται στον/στην εκπαιδευτικό/επαγγελματία να καταλάβει γιατί το παιδί δεν θέλει να τελειώσει το παιχνίδι.
E	Εάν το παιδί δίνει πάντα λάθος απάντηση σε μία κατάσταση, πρέπει να παρέμβει ο/η εκπαιδευτικός/επαγγελματίας;
A	Ναι. Ο/Η εκπαιδευτικός/επαγγελματίας θα πρέπει να παρέμβει και να διευκρινίσει το εν λόγω ζήτημα με το παιδί, προκειμένου να καταλάβει τη σωστή απάντηση.
E	Τι μπορώ να κάνω εάν παρουσιαστούν προβλήματα στο παιχνίδι;
A	Ελέγξτε τη σύνδεσή σας στο διαδίκτυο. Χρειάζεστε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο για να παίξετε το παιχνίδι. Αφού επαναφέρετε τη σύνδεση, θα πρέπει να κάνετε επανεκκίνηση του παιχνιδιού μέσω του προγράμματος περιήγησης.
E	Τι μπορώ να κάνω εάν το παιδί δεν μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο σενάριο επειδή το παιχνίδι έχει μπλοκάρει;
A	Ελέγξτε τη σύνδεση στο διαδίκτυο και κάντε επανεκκίνηση του παιχνιδιού.
E	Μπορεί το παιχνίδι να διακοπεί ανά πάσα στιγμή και να επαναληφθεί αργότερα;
A	Εάν αφήσετε το παιχνίδι ανοιχτό στη συσκευή που παίζετε, μπορείτε να το συνεχίσετε. Δεν υπάρχει επιλογή να αποθηκεύσετε την πρόδό σας μετά το κλείσιμο του παιχνιδιού.
E	Μπορεί να αποθηκευτεί το παιχνίδι;
A	Το παιχνίδι δεν συνδέεται με προσωπικούς λογαριασμούς, επομένως η ατομική πρόδος και τα αποτελέσματα δεν μπορούν να αποθηκευτούν.
E	Εάν το παιχνίδι πάθει κάποια βλάβη, πρέπει να ξεκινήσουμε ξανά;
A	Ναι, πρέπει να ξεκινήσετε από την αρχή. Το παιχνίδι δεν συνδέεται με προσωπικούς λογαριασμούς και δεν ανακτά το περιεχόμενο και την πρόοδο του παιχνιδιού εάν συμβεί κάτι. Εάν αντιμετωπίσετε επανειλημμένα σφάλματα κατά την αναπαραγωγή ή κατά την εκκίνηση του παιχνιδιού, οι τρέχουσες ρυθμίσεις γραφικών του υπολογιστή σας ενδέχεται να μην είναι συμβατές με το παιχνίδι. Δοκιμάστε να κατεβάσετε το πιο πρόσφατο πρόγραμμα οδήγησης κάρτας βίντεο για το σύστημά σας, να εγκαταστήσετε μερικές απλές ενημερώσεις ή να προσαρμόσετε τις ρυθμίσεις γραφικών σας.

3.5 Μέθοδοι μεταφοράς και βιωσιμότητας

Βιωσιμότητα του παιχνιδιού

Το παιχνίδι θα είναι διαθέσιμο προς χρήση για τουλάχιστον 5 χρόνια μετά την επίσημη ολοκλήρωση του έργου Co-Happiness, τον Αύγουστο του 2021.

Στρατηγικές Συνεργασίες

Για την πλήρη εκμετάλλευση του παιχνιδιού, μπορούν να δημιουργηθούν στρατηγικές συνεργασίες με ένα ευρύ φάσμα οργανώσεων και βασικών προσώπων σε σχετικούς τομείς. Οι τομείς στους οποίους το παιχνίδι θα είναι αποδοτικό και αποτελεσματικό, είναι όλοι οι τομείς στους οποίους μπορούν να προσεγγιστούν παιδιά ηλικίας 6-9 ετών. Οι στρατηγικές συνεργασίες θα μπορούσαν να είναι (1) συνεργασίες με αυτό-διοργανωμένους οργανισμούς σε διαφορετικά κοινωνικά και πολιτισμικά πλαίσια, στις οποίες βασικά άτομα μπορούν να εκπαιδευτούν

(εκπαίδευση των εκπαιδευτών/ριών - train the trainer) στη χρήση του παιχνιδιού και στην εφαρμογή του στο δίκτυό τους, (2) συνεργασίες με οργανισμούς-ομπρέλα στον τομέα της εκπαίδευσης, οι οποίοι θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν το παιχνίδι και να εκπαιδεύσουν σχολεία και εκπαιδευτικούς, (3) συνεργασίες με οργανισμούς-ομπρέλα στον τομέα της φροντίδας και πρόνοιας που θα μπορούσαν να προωθήσουν το παιχνίδι, και (4) συνεργασίες με δήμους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το παιχνίδι στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους για την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και παραμέλησης, καθώς και να κάνουν μία ευρεία προώθηση, για παράδειγμα στα δημοτικά κοινοτικά κέντρα. Επιπλέον, το παιχνίδι θα είναι διαθέσιμο σε όλες τις γλώσσες, επιτρέποντας τη χρήση στο πλαίσιο άλλων ευρωπαϊκών έργων που εστιάζουν στο ζήτημα της παιδικής κακοποίησης και της παραμέλησης.

Στρατηγικές συνδέσεις με άλλες καλές πρακτικές

Προκειμένου να υπάρξει μια πιο ολιστική προσέγγιση στην ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με τα όρια και τον τρόπο αναγνώρισης της κακοποίησης και της παραμέλησης, μπορούν να γίνουν στρατηγικές συνδέσεις με άλλες καλές πρακτικές που εστιάζουν στον ίδιο στόχο, χρησιμοποιώντας μια άλλη μέθοδο. Παραδείγματα αυτών είναι: (1) Το *Ο Κίκυ και το Χέρι*, γνωστό και ως *Κανόνας του Εσωρούχου*, το οποίο βοηθά τους γονείς να εξηγήσουν στα παιδιά τους ποια μέρη του σώματος μπορούν ή δεν μπορούν να αγγίξουν οι άλλοι και το παιδί μαθαίνει ενώ παίζει, (2) το επιτραπέζιο παιχνίδι *“Ας Συμβάλλουμε στην Πρόληψη! Οι Περιπέτειες του Βυζίο και του Coral”* που παρέχει στα παιδιά πληροφορίες για τη σεξουαλική κακοποίηση, καθώς και πώς να αντιμετωπίσουν τέτοιες καταστάσεις, και (3) τηλεοπτικές εκπομπές και σχολικά τηλεοπτικά προγράμματα που απευθύνονται σε παιδιά, όπως το «Het Klokhuis» στην Ολλανδία, το οποίο εστιάζει στην εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των παιδιών σε διαφορετικά θέματα, και φαίνεται εξαιρετικά αποτελεσματικό στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Η χρήση του παιχνιδιού σε συνδυασμό με αυτές τις ήδη ανεπτυγμένες καλές πρακτικές - οι οποίες επικεντρώνονται στην ενίσχυση της ευημερίας των παιδιών, στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης και της παραμέλησης και στην ευαισθητοποίηση των παιδιών για το πώς να αντιδρούν με σύνεση σε αυτές τις καταστάσεις - μπορεί να συμβάλει στην αφομοίωση της γνώσης που απαιτείται ώστε να μπορούν τα παιδιά να αναγνωρίζουν έγκαιρα την κακοποίηση και την παραμέληση και να ενεργούν με τον κατάλληλο τρόπο.

Μέθοδοι εκμετάλλευσης σε επαγγελματικά πλαίσια

Το παιχνίδι θα είναι διαθέσιμο να επικοινωνηθεί σε ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών κλάδων. Υπάρχουν πολλές επιλογές για τη διάδοση του παιχνιδιού, για παράδειγμα, σε Συλλόγους Εκπαιδευτικών, Συλλόγους Γονέων, Περιφερειακές/Τοπικές Εκπαιδευτικές Αρχές ή σε άλλα δίκτυα ή συλλόγους. Παραδείγματος χάριν, επαγγελματίες, σύλλογοι ή οργανισμοί θα μπορούσαν να δημοσιεύσουν τον σύνδεσμο του παιχνιδιού στην δική τους ιστοσελίδα, μαζί με τον εκπαιδευτικό οδηγό για τον τρόπο χρήσης του παιχνιδιού - και τα δύο στην προτιμώμενη γλώσσα. Το παιχνίδι

και τον εκπαιδευτικό οδηγό μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα www.co-happiness.eu, και την εκπαίδευση στο μέρος της ιστοσελίδας με τίτλο 'Εκπαιδευτικά Υλικά-Πρόγραμμα'. Εάν είναι επιθυμητό ή απαραίτητο, ένας από τους (εθνικούς) εταίρους του έργου Co-Happiness θα μπορούσε, επίσης, να κληθεί να παράσχει την εκπαίδευση σχετικά με τον τρόπο χρήσης του παιχνιδιού, να μοιραστεί περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο Co-Happiness ή τη χρήση του παιχνιδιού, ή να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με τη διάδοσή του. Ως συντονιστής του έργου Co-Happiness, ο οργανισμός Stichting Dona Daria στην Ολλανδία θα είναι πάντα ανοιχτός για ερωτήσεις και θα παρέχει υποστήριξη όταν είναι απαραίτητο.

3.6 Αξιολόγηση της εκπαίδευσης

Οι κλίμακες αυτό-αναφοράς για τη συλλογή απόψεων και αντικειμενικών αξιολογήσεων είναι μια κοινή μέθοδος σε διάφορους τομείς έρευνας. Για παράδειγμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν κλίμακες όπου τα άτομα αξιολογούν ένα παιχνίδι, χωρίς κάποια εξωτερική επιρροή, μέσω απαντήσεων που δίνονται σε ένα ερωτηματολόγιο. Μία από τις πιο διαδεδομένες κλίμακες, είναι η κλίμακα Likert, όπου ο/η ερωτώμενος/η υποδεικνύει σε κάθε ερώτηση τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του/της για κάτι, με κλίμακα πέντε επιπέδων (το πιο συνηθισμένο είναι: διαφωνώ απόλυτα, διαφωνώ, ούτε συμφωνώ-ούτε διαφωνώ, συμφωνώ, συμφωνώ απόλυτα). Στο Σχεδιασμό Παιχνιδιών, αυτές οι κλίμακες είναι ένα εργαλείο για τη συλλογή αξιολογήσεων σχετικά με το παιχνίδι, είτε κατά τη διαδικασία παραγωγής, συλλέγοντας αξιολογήσεις από την ομάδα ως μέθοδο εντοπισμού σημείων που πρέπει να βελτιωθούν ή να διορθωθούν, είτε μετά την κυκλοφορία του παιχνιδιού, για να αναλυθεί η αποδοχή του.

Η δομή των ερωτηματολογίων αποτελείται από: 1) οδηγίες για τη συμπλήρωσή τους, 2) τις ερωτήσεις καθαυτές και 3) ένα ανοιχτό και προαιρετικό πεδίο, όπου οι ερωτηθέντες/είσες μπορούν να γράψουν παρατηρήσεις σχετικά με το ίδιο το ερωτηματολόγιο, παρέχοντας την ανατροφοδότησή τους σχετικά με την εμπειρία που είχαν συμπληρώνοντάς το.

Στην περίπτωση του Παιχνιδιού Co-Happiness θα ήταν ενδιαφέρον για τους/τις εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες να αξιολογήσουν τα ακόλουθα κριτήρια σχετικά με την εκπαίδευση και το παιχνίδι, το οποίο παρουσιάζεται στο πλαίσιο αυτής, χρησιμοποιώντας μια κλίμακα αξιολόγησης 5 επιπέδων για να δείξουν πόσο ικανοποιημένοι/ες αισθάνονται για το παιχνίδι (1-πολύ δυσαρεστημένος/η έως 5-πολύ ικανοποιημένος/η).

Για παράδειγμα, οι επαγγελματίες μπορούν να δημιουργήσουν ένα:

- **Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από το παιχνίδι «Ο Happy σε αποστολή»**

Παρακαλούμε αξιολογήστε τα κριτήρια που αναφέρονται παρακάτω σχετικά με το παιχνίδι "Ο Happy σε αποστολή", χρησιμοποιώντας μια κλίμακα βαθμολογίας 5 επιπέδων για να υποδείξετε τον βαθμό στον οποίο είστε ικανοποιημένοι/ες ή δυσαρεστημένοι/ες με κάθε πτυχή που περιγράφεται παρακάτω. Επιλέξτε τον αριθμό που σας εκφράζει καλύτερα.

1 = Πολύ δυσαρεστημένος/η 2 = Δυσαρεστημένος/η 3 = Ουδέτερος/η 4 = Ικανοποιημένος/η 5 = Πολύ ικανοποιημένος/η

Π.χ. «Πολύ ικανοποιημένος/η» με την «Ακρίβεια του υλικού για εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες» ή «Πολύ δυσαρεστημένος/η» με τη «Χρησιμότητα του περιεχομένου για εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες».

1. Σημεία προς αξιολόγηση					
Ακρίβεια του υλικού για εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες	1	2	3	4	5
Χρησιμότητα του περιεχομένου για εκπαιδευτικούς/επαγγελματίες	1	2	3	4	5
Επάρκεια του παιχνιδιού σε σχέση με θέματα κακομεταχείρισης και κακοποίησης	1	2	3	4	5
Συνάφεια των αποστολών που εμφανίζονται στο παιχνίδι με το θέμα	1	2	3	4	5
Ευκολία χρήσης των διαφόρων σταδίων του παιχνιδιού	1	2	3	4	5
Μεθοδολογία του παιχνιδιού για την πρόληψη/ευαισθητοποίηση και προστασία των παιδιών	1	2	3	4	5
Παιδαγωγική/Η γνώση που παρέχει το παιχνίδι στα παιδιά	1	2	3	4	5

2. Θα χρησιμοποιούσατε αυτό το παιχνίδι ως εργαλείο στο χώρο εργασίας σας και με τα παιδιά με τα οποία συνεργάζεστε; Αν ναι, μπορείτε να μας πείτε περισσότερα;	ΝΑΙ	ΟΧΙ
--	-----	-----

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

- Ερωτηματολόγιο για την ικανοποίηση των παιδιών από το παιχνίδι «Ο Harry σε αποστολή»

Παρακαλούμε αξιολογήστε τα κριτήρια που αναφέρονται παρακάτω σχετικά με το παιχνίδι "Ο Harry σε αποστολή", χρησιμοποιώντας μια κλίμακα βαθμολογίας 5 επιπέδων για να υποδείξετε τον βαθμό στον οποίο είστε ικανοποιημένοι/ες ή δυσαρεστημένοι/ες με κάθε πτυχή που περιγράφεται παρακάτω. Επιλέξτε τον αριθμό που σας εκφράζει καλύτερα.

1 = Πολύ δυσαρεστημένος/η 2 = Δυσάρεστημένος/η 3 = Ουδέτερος/η 4 = Ικανοποιημένος/η 5 = Πολύ ικανοποιημένος/η

1. Σημεία προς αξιολόγηση					
Μου άρεσε να παίζω το παιχνίδι	1	2	3	4	5
Είναι εύκολο να παίξει κανείς το παιχνίδι	1	2	3	4	5
Σήμερα έμαθα κάτι παίζοντας αυτό το παιχνίδι	1	2	3	4	5
Ο/Η δάσκαλος/-α ή ο/η επαγγελματίας με βοήθησε κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού	1	2	3	4	5

2. Θα λέγατε σε έναν φίλο ή σε μία φίλη σας να παίξει αυτό το παιχνίδι με τους/τις δασκάλους/ες του; Γιατί;	
---	--

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

Η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων θα μπορούσε να αξιολογηθεί όχι μόνο από την άποψη του βαθμού ικανοποίησης των συμμετεχόντων ατόμων, αλλά και μέσω της ανάλυσης του βαθμού επίτευξης των στόχων που σχεδιάστηκε να καλύψει.

Επομένως, η αξιολόγηση ενός προγράμματος μπορεί να περιλαμβάνει την βελτίωση της γνώσης των ανθρώπων που έπαιξαν το παιχνίδι. Μπορεί, λοιπόν, να αναπτυχθεί ένα ερωτηματολόγιο με βάση τις γνώσεις που το παιχνίδι στοχεύει να παράσχει στα παιδιά και το περιεχόμενο των ερωτήσεων μπορεί να σχετίζεται με τα θέματα του παιχνιδιού.

Όσον αφορά τη συλλογή των δεδομένων, ένα ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άντληση των απαραίτητων δεδομένων, για την αξιολόγηση της προηγούμενης γνώσης του παιδιού σχετικά με την κακομεταχείριση και την κακοποίηση. Αυτή η διαδικασία λαμβάνει χώρα σε 3 στιγμές: πρώτον, το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται για τον προσδιορισμό της προηγούμενης γνώσης των παιδιών (τεστ πριν τη χρήση του παιχνιδιού). Στη συνέχεια, το παιδί παίζει το παιχνίδι με την υποστήριξη των επαγγελματιών. Τέλος, το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται για δεύτερη φορά (τεστ μετά την ολοκλήρωση του παιχνιδιού) - αυτό θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε ένα διάστημα 3 μηνών. Ακολουθώντας αυτή τη διαδικασία, πρόθεσή μας είναι να μετρήσουμε τον όγκο των πληροφοριών που έμαθαν τα παιδιά σχετικά με σημαντικές έννοιες και δεδομένα για την παιδική κακοποίηση, καθώς και τις γνώσεις και τις δεξιότητες που θα μπορούσαν δυνητικά να συμβάλουν στην πρόληψη της κακοποίησης.

Για παράδειγμα, οι επαγγελματίες μπορούν να αναπτύξουν ένα:

- **Ερωτηματολόγιο αυτό-αξιολόγησης των γνώσεων των παιδιών, που συμπληρώνεται από το ίδιο το παιδί (πριν και μετά την εφαρμογή του παιχνιδιού):**

Θα βρείτε μερικές προτάσεις που αντιπροσωπεύουν τις ιδέες άλλων παιδιών. Για καθεμία από αυτές, θα θέλαμε να μας πείτε αν πιστεύετε ότι είναι **σωστή ή λάθος**, βάζοντας ένα **σταυρό (+)** στην απάντηση που πιστεύετε ότι είναι η πιο κατάλληλη. Εάν δεν γνωρίζετε, μπορείτε να επιλέξετε την απάντηση "**Δεν ξέρω**" βάζοντας ένα **+**.

	Σωστό	Λάθος	Δεν γνωρίζω
1. Ένας/μία ξένος/η είναι κάποιος/α που γνωρίζω.			
2. Ένας/μία ξένος/-η μπορεί να είναι ένας άντρας ή μια γυναίκα, κάποιος/α ηλικιωμένος/η ή νέος/-α, κάποιος/α οποιουδήποτε χρώματος ή κοινωνικής ομάδας.			
3. Αν χαθώ στο δρόμο ή αλλού, θα πρέπει να ζητήσω βοήθεια από έναν/μία ενήλικα/η.			

<p>4. Όλοι/ες οι ξένοι/ες μπορεί να με βλάψουν, αλλά αν κάποιος/α που εμπιστεύομαι μου συστήσει ένα ξένο άτομο, αυτό μπορεί να γίνει φίλος/η. Αν κάποιος/α που εμπιστεύομαι δεν μου έχει συστήσει το ξένο άτομο, δεν πρέπει να του μιλήσω μόνος/η μου.</p>			
<p>5. Αν κάποιος/α άγνωστος/η μου πει: «Η μαμά σου μου ζήτησε να σε πάρω από το σχολείο επειδή θα αργήσει», τον/την ακολουθώ.</p>			
<p>6. Μπορώ να δώσω τα προσωπικά μου στοιχεία (π.χ. όνομα, διεύθυνση, όνομα σχολείου) σε κάποιον/α που δεν γνωρίζω.</p>			
<p>7. Μπορώ να πω «Όχι» σε έναν/μία ενήλικα/η αν κάνει κάτι που με κάνει να νιώθω άσχημα.</p>			
<p>8. Το σώμα μου έχει ιδιωτικά μέρη που προστατεύονται από τα εσώρουχά μου και που δεν μπορεί να τα αγγίξει κανείς.</p>			
<p>9. Είναι εντάξει για κάποιον/α να φωτογραφίζει τα ιδιωτικά μέρη του σώματός μου.</p>			
<p>10. Αν κάποιος/α με αγγίζει με τρόπο που δεν μου αρέσει, θα πρέπει να το πω αμέσως σε έναν/μία ενήλικα/η που εμπιστεύομαι.</p>			
<p>11. Πρέπει πάντα να κρατάω όλα τα μυστικά.</p>			
<p>12. Εάν συμβεί κάτι κακό, στο σχολείο, σε έναν/μία φίλο/η ή σε μένα από έναν/μία ενήλικα/η, δεν πρέπει να μιλήσω σε κάποιον ενήλικα εμπιστοσύνης (για παράδειγμα, έναν/μία σύμβουλο ή τους γονείς).</p>			

13. Εάν ένας φίλος ή μία φίλη πληγωθεί από έναν/μία ενήλικα/η, πρέπει να μιλήσω στους γονείς μου και να τους εξηγήσω τι συνέβη.

Σας ευχαριστούμε!

4. Συμπεράσματα

Ο γενικός στόχος της εκπαίδευσης για τους φορείς της κοινότητας και το Παιχνίδι Co-Happiness ήταν η παροχή καινοτόμων και χρήσιμων εργαλείων στην κοινότητα, προκειμένου να υποστηριχθεί η πρόληψη και η καταπολέμηση της παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης. Ακολουθώντας τις προσεγγίσεις του κοινωνικού κεφαλαίου και της συλλογικής αποτελεσματικότητας, αυτά τα εργαλεία στοχεύουν στην ενίσχυση της συμμετοχής της κοινότητας στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου, τονίζοντας ότι η παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση δεν είναι ιδιωτικό, αλλά δημόσιο θέμα και ότι οι άνθρωποι δεν πρέπει να παραμένουν παθητικοί παρευρισκόμενοι, αλλά να αναλάβουν δράση υπέρ της ευημερίας και του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που αναπτύχθηκε περιλαμβάνει πληροφορίες και πόρους για τις διάφορες πτυχές του φαινομένου, συμπεριλαμβανομένων γενικών πληροφοριών για την παιδική κακοποίηση και κακομεταχείριση, το ευρωπαϊκό και εθνικό νομικό πλαίσιο και το σύστημα προστασίας, τη δυναμική μεταξύ του παιδιού και της οικογένειας, την προοπτική του παιδιού, την κοινωνική ευθύνη, καθώς και την πρόληψη και παρέμβαση. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η εκπαίδευση απευθύνεται σε πολλούς διαφορετικούς παράγοντες της κοινότητας, όπως νηπιαγωγούς, επαγγελματίες, γονείς, δασκάλους, οικογένειες, γειτονιές, τοπικές κοινότητες και άλλα άτομα που εμπλέκονται στη διαδικασία εκπαίδευσης των παιδιών, ήταν ζωτικής σημασίας να συμπεριληφθούν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες ώστε να εξοπλιστεί το κοινό-στόχος με γνώσεις, πρακτικές πληροφορίες και δεξιότητες για να μπορεί να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης.

Η εκπαίδευση αποτελεί τη βάση για την εξοικείωση των επαγγελματιών με τις διαφορετικές πτυχές του φαινομένου και την περαιτέρω διερεύνηση των χαρακτηριστικών του, καθώς και για την προετοιμασία τους να αντιμετωπίσουν τέτοιες περιπτώσεις. Το έργο Co-Happiness στοχεύει να καλύψει τα πιθανά υπάρχοντα κενά στην εκπαίδευση και τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη στο θέμα της πρόληψης της παιδικής κακοποίησης, όχι μόνο με την προαναφερθείσα εκπαίδευση, αλλά και με το Παιχνίδι Co-Happiness που αναπτύχθηκε και αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για την εμπλοκή των παιδιών στο διάλογο για το φαινόμενο. Το Παιχνίδι, που παίζεται από παιδιά με την καθοδήγηση ενηλίκων, παρέχει το ερέθισμα να ξεκινήσουν σχετικές συνομιλίες και να

προετοιμαστεί το παιδί να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται σχετικές καταστάσεις. Αποτελεί ένα καινοτόμο εργαλείο, που είναι φιλικό προς το παιδί και το υποστηρίζει να μάθει με έναν διασκεδαστικό τρόπο. Παίζοντας το Παιχνίδι, το παιδί θα μάθει για διάφορα είδη κακοποίησης και θα μπορεί να διακρίνει περιπτώσεις που υποδεικνύουν και περιπτώσεις που δεν υποδεικνύουν παιδική κακοποίηση, ενώ θα προετοιμάσει τα παιδιά σχετικά με τους τρόπους αντίδρασης σε αυτές τις περιπτώσεις, καθώς και για την παροχή υποστήριξης σε συνομηλίκους τους που είναι (πιθανά) θύματα. Επιπλέον, παρέχει ένα εργαλείο σε επαγγελματίες, που τους υποστηρίζει στην καθοδήγηση των παιδιών και στην διδασκαλία των παιδιών για το φαινόμενο με έξυπνο τρόπο.

Και τα δύο αυτά εργαλεία που παρουσιάζονται σε αυτόν τον οδηγό αποτελούν υποστηρικτικό υλικό για τους/τις επαγγελματίες που εργάζονται με παιδιά και τα ενεργά μέλη της κοινότητας, ώστε να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην πρόληψη της παιδικής κακοποίησης, της παραμέλησης και της κακομεταχείρισης. Με την ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου και των δεσμών της κοινότητας, καθώς και με την αύξηση των δεξιοτήτων των γονέων και των οικογενειακών δεσμών, ενισχύονται και οι παράγοντες πρόληψης του φαινομένου⁵.

Τα εργαλεία που παρουσιάζονται στοχεύουν επίσης στην αύξηση των καταγγελιών περιστατικών, έτσι ώστε οι υπηρεσίες παιδικής προστασίας να μπορούν να παρέμβουν και να χειριστούν το αντίστοιχο περιστατικό πιο άμεσα. Το έργο Co-Happiness θέτει το παιδί σε έναν πιο κεντρικό ρόλο, ενθαρρύνοντας την αντίδραση και τον ενεργό ρόλο του παιδιού όχι μόνο στην αναγνώριση περιπτώσεων κακομεταχείρισης, αλλά και στην υποστήριξη των συνομηλίκων του σε περίπτωση που είναι- πιθανά- θύματα. Επιπλέον, για την επίτευξη του κύριου στόχου του το έργο αναδεικνύει και ακολουθεί τη σημασία της επένδυσης σε ανοικτές και καινοτόμες πρακτικές σε μια ψηφιακή εποχή. Παίζοντας το Παιχνίδι που αναπτύχθηκε, τα παιδιά θα καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη και τις τεχνολογικές και ψηφιακές τους δεξιότητες, ενώ παράλληλα θα αφομοιώσουν τη γνώση που τους μεταφέρεται. Το Παιχνίδι Co-Happiness, που μπορεί να παιχτεί στο πλαίσιο της σχολικής τάξης, υποστηρίζει τους/τις εκπαιδευτικούς να ενισχύσουν τις επικοινωνιακές ικανότητες των παιδιών και τις δεξιότητές τους για την πρόληψη του φαινομένου.

⁵ Dinesh Sethi, Yongjie Yon, Nimesh Parekh, Thomas Anderson, Jasmine Huber, Ivo Rakovac & Franziska Meinck, *European status report on preventing child maltreatment (Denmark, World Health Organisation – Regional Office for Europe, 2018)*.

5. Παραπομπές

Aguiar, Bernardo, Walter Correia, and Fábio Campos. "Uso da escala likert na análise de jogos." *Salvador: SBC-Proceedings of SBGames Anais 7* (2011): 2.

Alvarez, Maria-João, et al. "Avaliação do Projecto Integrado para a Prevenção do Abuso Sexual (PIPAS): estudo preliminar." *Psychologica* 52 (2010): 231-252.

Ana Sequeira, *A audição da criança vítima de abuso sexual no sistema judicial português: as práticas atuais e as modificações necessárias, na perspetiva de magistrados e psicólogos forenses*, 2014.

Ângela Rodrigues, "A audição da criança: desenho, implementação e avaliação de uma formação a magistrados portugueses". Doctoral dissertation, 2016.

Camargo, Elisana Ágatha Iakmiu, and Rosângela Aparecida Pimenta Ferrari. "Adolescentes: conhecimentos sobre sexualidade antes e após a participação em oficinas de prevenção." *Ciência & Saúde Coletiva* 14 (2009): 937-946.

Cezario, Taynara Lais Pereira, and Catiana Leila Possamai Romanzini. "Escala de satisfação para uso de jogos de videogame ativo de estudantes." *Caderno de Educação Física e Esporte* 12.2 (2014): 31-37.

Dalmero, Marlon, and Kelmara Mendes Vieira. "Dilemas na construção de escalas Tipo Likert: o número de itens e a disposição influenciam nos resultados?" *Revista gestão organizacional* 6.3 (2013).

Sethi, Dinesh, Yon, Yongjie, Parekh, Nikesh, Anderson, Thomas, Huber, Jasmine, Rakovac, Ivo and Franziska Meinck, *European status report on preventing child maltreatment*. Denmark: World Health Organisation – Regional Office for Europe, 2018, https://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0017/381140/wh12-ecm-rep-eng.pdf

Exemplos de escalas de likert. s.d., <https://www.questionpro.com/blog/pt-br/exemplos-de-escalas-likert/>

Figueiredo, Nicole Christine Alves. *Vamos prevenir! As aventuras do Búzio e da Coral: jogo de prevenção primária do abuso sexual para crianças entre os 6 e os 10 anos*. Diss., 2015.

Joana Conceição, "Ética e Prática Profissional nas Comissões de Proteção de Crianças e Jovens" (Master dissertation in Community Psychology, Protection of Children and Youth at Risk. Lisbon: ISCTE – Instituto Universitário de Lisboa, 2017.

Jones, Christian, et al. "A serious-game for child sexual abuse prevention: an evaluation of orbit." *Child Abuse & Neglect* 107 (2020): 104569.

José Duarte, "O jogo e a criança" (Doctoral dissertation, 2009).

Luiziana Schaefer, Silvana Rossetto and Christian Kristensen, "Perícia psicológica no abuso sexual de crianças e adolescentes" *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 28(2), (2012): 227-234.

Magda Franco and Margarete Zampieri, et. al. *Jogos como ferramenta para favorecer a aprendizagem* (Brasil: Congresso Nacional da Educação), https://www.editorarealize.com.br/editora/anais/conedu/2018/TRABALHO_EV117_MD1_SA17_ID7680_07092018192407.pdf

Nadima Toscani, António Santos, Leonardo Tonial, Marcio Chazan, Adília Wiebbelling and Adelina Mezzari. "Desenvolvimento e análise de jogo educativo para crianças visando à prevenção de doenças parasitológicas" *Interface-Comunicação, Saúde, Educação*, 11, (2007): 281-294.

Questionários de satisfação. s.d., <https://mindminers.com/blog/perguntas-de-pesquisa-de-satisfacao/>

Rute Agulhas and Joana Alexandre, *Audição da Criança - Guia de Boas Práticas*, Conselho Regional de Lisboa da Ordem dos Advogados, 2017.

Tutty, Leslie M. "The revised Children's Knowledge of Abuse Questionnaire: Development of a measure of children's understanding of sexual abuse prevention concepts." *Social Work Research* 19.2 (1995): 112-120.

Yılmaz, Yasin, and Fulya Cenkseven Önder. "The Adaptation of children's knowledge of abuse questionnaire-revised (CKAQ-R) to Turkish: Validity and reliability study." *Elementary Education Online* 19.1 (2019): 384-392.